kılavuzumuz bilimsel sosyalizm, silahımız partimizdir

çark başak

türkiye işçi partisi merkez yayın organı

yıl:1 sayı:8 — 1 haziran 1976 salı — 150 kuruş

ONBEŞ GÜNLÜK

NELER DÖNÜYOR?

Bir şeyler dönüyor ortalıkta. Birbirinden den ayrı, kopuk görünen olaylar giderek birbirine eklenip bir tablo meydana getirir gibi.

Önce ordu üst kademelerindeki olaylar var. Henüz bir sonuca varmamış, Ağustos'tan önce de varmıyacak gibi. Demirel - Türkeş ikilisinin ordu üst kademelerini kendi politikalarına uygun biçimde ayarlamak, yani kendi politikalarına yatkın kişileri oralara getirmek istek ve girişiminde oldukları basında o kadar yazıldı, tekrarlandı ki, artık bir sır olmaktan çıktı. Yalnız, Demirel ve Türkeş neden böyle bir ayarlamaya gidiyorlar? Bu soru ve cevabı üzerinde durulmuyor. Geçmiş aylarda Demirel ve Türkeş'in sıkıyönetim ilanından yana oldukları, Milli Güvenlik Kuruluna bu öneriyi getirdikleri, ama kabul ettiremedikleri çok yazıldı. Ordu mensuplarının sıkıyönetimden yana olmadıkları, Genel Kurmay Başkanı Sancar'ın karşı çıktığı söylendi. Şimdi Demirel - Türkeş ikilisi ordu üst kademesinde, sıkıyönetimden yana çıkacak, hatta gerekli görüldüğünde yeni bir 12 Mart dönemini açacak bir kadro mu oluşturmak istiyor?

İkincisi, büyük burjuvazinin tutumu gittikçe sertleşiyor. İşverenlerin dayanışmasından, «lokavt gücünün grev gücünü aşacağı gün»den söz ediliyor. Yan ödemelere paydos edilmesi, ücretlerin işverenlerce saptanması, grevlere karşı dayanışma fonu kurulması, 30 günden fazla kıdem tazminatı verilmemesi, sadece işkolu düzeyinde toplu sözleşme yapılması ve kamuoyunda işverenler lehinde yoğun propaganda yürütülmesi konularında kararlar alınıyor. İşverenler yalnızca kendi aralarında dayanışma ve tedbirler alma ile böyle bir uygulamayı yürütebilirler mi? Sıkıyönetim, askeri bir yönetim çok uygun düşmez mi işverenlerin -burjuvazinin- bu yürütmek istediği politikaya?

Bir de tam bugünlerde CHP'nin gençlik kollarına ait olduğu söylenen bir «gizli rapor» çıkarıldı ortaya. «Muhbirlik» kokan bir rapor. Bu rapor sadece parti içi hizipler mücadelesine ilişkin ve yönelik mi? Raporun okunuşunda üst yöneticiler de bulunmuş ve hiç ses çıkarmamışlarmış. CHP'yi sol kanat-

(Devamı 2. sayfada)

DİSK: BUGÜNDEN YARINA

Behice BORAN
Genel Başkan

Bilinen ve bizim de vurgulayarak sık sık tekrarladığımız bir doğrudur: Sosyalizm için mücadele uzun soluk, direniş isteyen bir mücadeledir, aceleciliğe hiç gelmez. Hareketin niteliği bu olunca, mücadelenin yürütülüşünü **her zaman** ve **öncelikle** uzun vadeli açıdan değerlendirip yönlendirmek gerekir. Güncel, hatta günlük pratiğin hedef ve yöntemlerinin de bu uzun vadeli görüş açısından saptanması şarttır.

Ne var ki, bir doğruyu bilmek ve kabul etmek ile onu pratikte tutarlı bir biçimde uygulamak her zaman birlikte gitmez. Verilen ve yaşanan günlük mücadelenin ısısı ve heyecanı içinde uzun vadeli görüş ve mücadele çizgisi dikkatten kaçabilir, kaçması olağandır. Hele uzun vadeli hedef ile kısa vadeli hedef birbiriyle çelişir ise.

Sosyalizm için mücadelede böyle durumlarla karşılaşılması nadir değildir. Bazen, yıllar boyu sabırlı uğraş ve çetin mücadelelerle elde edilmiş belli konumlardan bilerek bir süre vazgeçilir. Kazanımların uzun vadede hareket içinde korunabilmesi için böyle yapılır. O an için zor bir iştir bu. Hele bu uğraş ve mücadeleyi özverilerle yürütmüş ve başarmış olanlar için. Ama işte, sosyalistlerin uzun görüşlü, uzun soluklu, dayanıklı olmaları bu gibi durumlarda kendini gösterir.

Açıklamaya çalıştığım durum, «kazanılmış mevzileri terkediş» değildir. Böyle bir değerlendirme yanlıştır. Yapılan iş, hareketin hedeflerini daha üst bir düzeyde ve daha geniş çapta gerçekleştirebilmek için eylem ve örgütleniş biçimini karşılaşılan somut durumlara göre değiştirmek, ayarlamaktır.

İşçi sınıfının politik ve sendikal hareketinde birliği sağlamanın gereği çok belirtilir. Kuşkusuz, doğrudur. Ne var ki, her iki harekette de birliğin oluşturulması düm düz bir çizgi üzerinde ilerleyen uyumlu, düzenli bir süreç değildir. Sallantılı ve çekişmeli olması olağandır. Özellikle çalkantılı ve çekişmeli olan dönemlerde hareketin uzun vadeli bakış açısını ve buna göre izlenmesi gereken çizgiyi günlük pratikte somutlaştırabilmek hayati bir önem taşır.

Türkiye işçi sınıfının ilerici sendikal hareketi bugün böyle çalkantılı, sallantılı bir dönem yaşamaktadır ve uzun vadeli çizgiyi günlük pratikte somutlaştırmak görevi normal zamanlarda olduğundan daha büyük bir önemle ön plana çıkmaktadır. Bu görev, sosyalistlerin görevidir.

Daha önceki bir yazımda işaret ettiğim gibi, DİSK üst yönetimi örgüt yapısını CHP'lileştirme yönelimindedir. Bir yandan, başında sosyalizmle ilgisi olmayan, hatta karşıt tavırda olan yöneticilerin bulunduğu sendikaların Konfederasyona katılması ve yöneticilerinin üst kademelerde yer almasıyla DİSK'in örgütsel niteliği sulandırılırken, öte yandan, sosyalist sendikaları örgüt dışı bırakmak veya eritmek girişimleri başgöstermiştir. Yazıda bu konuya değinen paragrafı şu cümle ile bitirmiştim: «Türkiye İşçi Partililer DİSK'in ilerici niteliğine halel vermeden, bu niteliği daha da geliştirerek, işçilerin DİSK'in çatısı altında toplanmaları çabası içindedirler».

Türkiye İşçi Partililer hiç yılmadan, tüm oyunları boşa çıkararak bu çabayı sürdüreceklerdir.

Görev ikilidir: 1) İşçi sınıfının sendikal hareketinin birliğini DİSK içinde gerçekleştirmeye çalışmak; 2) DİSK'in ilk kuruluş ilkelerinden sapmasını önlemeye, önlemekten de öte, bu ilkelerin pratikte somutlaşmasını sürekli geliştirmeye çalışmak. Her iki görevin başarılması bu doğrultuda mücadelenin sürdürülmesiyle gerçekleşecektir. Sosyalistler bugüne kadar bu doğrultuda çalıştıkları gibi bundan böyle de aynı çizgide çalışacaklardır.

Başka çözümler ancak, DİSK bütünüyle DİSK olmaktan çıktığı ve işçi sınıfının sendikal hareketinin yararı gerektirdiği takdirde düşünülebilir. Bugün böyle bir durum yoktur.

Geniş anlamıyla politika, **somut durumların ve koşulların somut tahlili** ile varılması gerekli hedefe götürecek gerçekçi yolu saptamaktır. Pratikte izlenecek çizgi ve uygulanacak taktikler nesnel durum ve koşulların olanakları ve sınırlamalarıyla çerçevelenmiştir. Verili nesnel duruma pasif olarak uyulmaz, ama, kişilerin ve örgütlerin iradi mücadele ve eylemleri böyle bir tahlille saptanan çerçevelenme göz önünde tutularak hesaplanır ve yürütülürse ancak başarıya ulaşır. Bugün değilse, yarın. Sosyalistler yarınlara yöneliktir. Geçmişten oluşup gelen **bugün**'ü yarınların ışığında değerlendirirler. Bugün kaybedilmiş gibi görünen şeyler yarın daha üst bir düzeyde ve daha geniş çapta kazanılır.

ÖRGÜT HABERLERİ

Merkez Yönetim Kurulunun Kutlaması

Merkez Yönetim Kurulu 15 - 16 Mayıs günlerinde yaptığı toplantıda, 1 MAYIS İŞÇİ BAYRAMI VE PARTİNİN BİRİNCİ KURULUŞ YILDÖNÜMÜ çalışmaları dolayısıyla yerel örgütleri tebrik etme kararı aldı.

Genel Sekreterin yerel örgütlere genelge ile ilettiği kutlama şöyle :

«Bütün İl ve İlçe başkanlıkları ve Parti Temsilciliklerine :

Partimiz bir yılını arkada bıraktı. Çark Başak'ta belirtildiği üzere birinci yılın son haftası ard arda toplantılar ve kutlama gecesi ile çalışmaların doruk noktası oldu. 1 Mayıs işçi bayramı ve Parti'nin birinci kuruluş yıldönümü dolayısıyla İstanbul Spor ve Sergi Sarayı'nda düzenlenen toplantı her bakımdan başarılı geçti. Merkez Yönetim Kurulu, izleyen herkesin övgüyle sözünü ettiği bu toplantının hazırlanması, düzenlenmesi, yürütülmesi ve güvenliğinde görev alan, koro ve folklor ekipleri ile katkıda bulunan, bütün yerel örgütlerimize takdir ve tebriklerinin iletilmesini kararlaştırdı.

Bu görevi, aynı duyguları paylaşan bir arkadaşınız olarak zevkle yerine getiriyorum.»

GENEL BAŞKAN'IN TURİZM-İŞ KONGRESİNE MESAJI

Turizm - İş Sendikası 7. Dönem Merkez Genel Kuruluna Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice BORAN'ın gönderdiği mesaj:

Turizm - İş Sendikası 7. Dönem Merkez Genel Kurulu Kongre Başkanlığına
Çınar Otel Kongre Salonu
Yeşilyurt - İstanbul

Faşist tırmanışın hızlandırıldığı ve bu yönde tertip ve baskıların geliştirildiği bu günlerde yapılmakta olan Genel Kurul çalışmalarınıza, işçi sınıfının bütün bu tertip ve baskıları boşa çıkaracak bilinç ve güçte olduğu inancıyla başarılar dilerim.

Behice Boran
Türkiye İşçi Partisi
Genel Başkanı

İşçi sınıfının sendikal birliğini sağlamak yolunda partililerin tutumu

Son günlerde kongresini yapan Türk - İş'in içindeki ayırışık durumu, bağımsız sendikaların tutumunu ve DİSK içinde bir süredenberi devam eden oluşumları, bütün bunların yakın ve uzak perspektifteki muhtemel sonuçlarını dikkatle izleyen ve inceleyen Merkez Yönetim Kurulu'muz 16 Mayıs günlü son toplantısında;

Parti'nin kuruluşundan beri bütün Türkiye İşçi Partililerce benimsenip sürdürülmekte olan **«İşçi sınıfımızın sendikal birliğinin DİSK içinde ve DİSK'in kuruluş amaç ve ilkeleri doğrultusunda gerçekleştirileceği»** ilkesinin, (bugün DİSK üst yönetimine egemen görünen zihniyetin ve bu zihniyetin temsilcisi unsurların, Partimize ve DİSK içinde partililerin ağırlıkta bulunduğu sendikalara karşı şu andaki öznel tutum ve tavırları ne olursa olsun) ısrarla savunulmaya devam edilmesi gerektiğini saptamış bulunmaktadır.

Bütün Partililer, şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da bu saptama doğrultusunda hareket edeceklerdir.

Parti yayınları örgüte % 25 indirimli gönderilecek

Şimdiye kadar süreli - süresiz bütün Parti yayınları Örgüt'ümüze üzerinde yazılı fiyattan gönderilmekte, yerel örgütlerimiz de bu fiyata göre borçlandırılmaktaydı. İster istemez gözden kaçabilen sayım ve hesap yanlışları ve bazı yayınlarımızın yerel örgütlerimizce bulundukları yerdeki kitapçı, kırtasiyecilere belli bir yüzde tanınarak satılma olanağının kullanılması yerel örgütlerimizi üst kurullara tam fiyatı ödemekte zorlukla karşı karşıya bırakıyordu.

Bu durumu gözönüne alan Merkez Yönetim Kurulu Mayıs başından itibaren yayınlanan Parti yayınlarında geçerli olmak üzere bunların Örgüte % 25 indirimli olarak gönderilmesini kararlaştırmıştır. İllerimiz bu % 25'in 5'ini kendilerine alıkoyup onlar da bağlı ilçelerine % 20 indirimli olarak göndereceklerdir. Doğrudan Genel Merkeze bağlı ilçeler de yayınları % 25 indirimli olarak alacaklardır. Bu karara göre bir ilçemiz örneğin «5» liralık bir yayını, **gene üzerindeki fiyattan satacak,** ancak bağlı olduğu il örgütüne bu kitap için «4» lira ödeyecektir. İl ise Genel Merkeze aynı kitap için 375 kuruş ödeyecektir. Doğrudan Genel Merkeze bağlı ilçe ise Genel Merkeze aynı kitap için 375 kuruş borçlanacaktır.

Yukarıda belirtilen fire açıkları kapandıktan sonra yerel örgütlerimizde aradaki indirimlerden dolayı para birikirse bu para doğrudan o kademenin gelir hesabına yayın gelirleri olarak kaydedilecektir.

Merkez Yönetim Kurulu, yalnızca, zaten **çok düşük bir fiyatla satılmakta olan Çark Başak'ı bu indirim kuralının dışında tutmuştur.** Çark Başak'ın satılan her sayısı için, bundan önce olduğu gibi ilçe ve illerimiz üst kurullarına 150 kuruş ödemeye devam edeceklerdir.

YAYIN SORUMLUSU VE MUHABİRLER

Parti süreli - süresiz, doğrudan ve dolaylı yayınlarının düzgün ve süratle dağıtımı ve toplanan satış parasının belli aralıklarla üst kademelere aktarılması, illerde basın bürosu sekreteri veya ona yardımcı olarak seçilecek belli bir «yayın sorumlusu» arkadaşın sorumluluğunda yürütüleceği gibi ilçelerde de aynı görev, böyle bir yayın sorumlusunun sorumluluğunda yürütülecektir.

Aynı biçimde, il ve ilçelerde aynı kişi veya seçilecek başka bir arkadaş, Parti'nin yayın organı Çark Başak'ın, gerekse yayınlanması düşünülen diğer Parti yayınlarının muhabiri olarak görev alacaktır. Bu arkadaş, yöresel olarak meydana gelen olaylar ve Parti'yle ilgili haberleri yansıtmak üzere çalışacaktır. Fotoğraf makinesi olan ve fotoğraf çekmesini bilen arkadaşlarca fotoğrafı da tesbit edilecek bu olaylar haber haline getirilecek, Parti Genel Merkezine gönderilecektir.

Kuşkusuz gönderilecek bütün yazı ve fotoğrafların yayınlanması mümkün olmayacaktır. Ancak bütün bunların arşivlenerek ilerde kullanılacağı ve Genel Merkezde görevli arkadaşlara belirli konuları ele almada yardımcı olacağı gözönünde tutularak bu konu üzerinde yönetim kurulunca titizlikle durulması ve görevin dikkat ve titizlikle ve zamanında yerine getirilmesi gerekmektedir.

NELER DÖNÜYOR?

(Baştarafı 1. sayfada)

tan ayırıp koparma, burjuvaziye güvence verme taktiği mi? Liderlerinin bu konuda son zamanlarda yaptığı açıklamalara, yakınlaşma eğilimlerine bir karşı - eylem mi? Tam boy açık faşizme gidiş olasılığı karşısında, onun gazabı önüne kurban atma, «Vallah billah biz değiliz, işte bunlar!» manevrası mı?

Ayrı ayrı alanlarda, kendi çerçeveleri içinde oluşur görünen bu olaylar dizileri aynı çizgiye yönelmede birleşmiyor mu?

Birleşsinler. Yine de tam boy açık faşizmi getiremiyecekler. Türkiye 12 Mart döneminden 1973 sonlarında daha sola kaymış, halk kitleleri daha bilinçlenmiş olarak çıktığı gibi, o günden bu güne kadar da aynı doğrultuda hızla gelişti. 1 Mayıs'da yüzbinlerin yürüyüşü. Türkiye İşçi Partisi'nin kendini kabul ettirişi. Her iki olgu üzerinde de burjuvazi düşünüyor, hesaplarının tutmayacağını hissediyor. Türkiye eski Türkiye değil, bir iki yıl önceki bile değil. Ne iç, ne de dış konjonktür faşizme geçit vermiyor.

YAZ AYLARI ÖRGÜTLENME KAMPANYASI

İl temsilcileri toplantısında ileri sürülen düşünceleri ve Merkez Örgüt bürosunun raporuna dayanarak Merkez Yönetim Kurulu'muz, «Parti Örgütünün, özellikle işçilerin yoğun olduğu bazı illerde işlerliği olan bir düzeye ulaşmış bulunduğunu» ve yaz aylarında «parti örgütlenmesini artık sanayi bölgeleri dışında da yaygınlaştırmak için belli bir genişlemeye gidebileceğini» saptamış bulunmaktadır. Bu, aynı zamanda Partimizin «seçim yasası uyarınca seçimlere katılma hakkını» elde etmesini de sağlayabilecek ve Parti örgütünün «belirli bir gelişme düzeyine eriştiğinin» işareti olacaktır.

Bu nedenle, 30 Eylül 1976 sonuna kadar başta yönetim kurulları olmak üzere bütün üye ve aday üyelerimiz yoğun örgütlenme çalışması içine girecekler, bu kampanyada fiilen görev alacaklar veya buna olanakları elvermiyorsa, aşağıda gösterilecek biçimde fiilen görev alacak arkadaşlarımıza yardımcı olacaklardır.

a) Örgütlenme kampanyası sırasında, Merkez Örgüt Bürosu raporu uyarınca belirli illerimizin bütün ilçe kuruluşları tamamlanarak tam teşekküllü hale getirilmesi, bunlara ek olarak yeniden bazı yerel örgütlerin de tam teşekküllü olarak kurulması planlanmış bulunmaktadır. Bu çalışmalar, başta Merkez örgüt bürosu üyeleri olmak üzere belli bölgelerde belli arkadaşlarımızın sorumluluğunda yürütülecektir.

Bütün il ve ilçe yönetim kurullarımız, Parti temsilcilerimiz ile üye ve aday üyelerimiz «Genel Merkez geçici örgütlenme görevlisi» olarak görevlendirilen ve bu sıfatlarıyla gereğinde bölgelerindeki kurul ve üyeleri Genel Merkez adına görevlendirebilecek olan bu arkadaşlarımıza yardımcı olmakla görevlidirler.

Bu arkadaşlarımıza ve kampanya sırasında görevlendirildikleri bölgedeki örgütlerimize durum özel mektupla bildirilmiştir.

b) Örgütlenme çalışmalarında fiilen görev alabilmek için bütün üye ve aday üyelerimizin yıllık izinlerini Haziran - Eylül ayları arasına denk düşürmeleri gerekecektir. Ayrıca yıllık izinleri veya okullarının tatili sırasında memleketlerine gidecek arkadaşlarımız hangi il veya ilçelere gideceklerini şimdiden bağlı oldukları kurullara bildireceklerdir. Bununla birlikte, kendileri gitmeyecek olsalar bile en üst örgüt kurulmamış il ve ilçelerde ilişkili oldukları ve Partimize sempatizan olup il ve ilçe kuruluşlarında görev alabilecek tanıdıkları ile mektupla daha yakından temas kuracaklar ve bu tanıdıklarının isim ve adreslerini de bağlı oldukları yönetim kurullarına bildireceklerdir. Bunlar için özel «anket formları» düzenlenip bastırılmış örgüte gönderilmiş bulunmaktadır. Bu formların üye ve aday üyelerce doldurularak derhal genel merkeze gönderilmesi gerekmektedir.

c) Yaz aylarında yer değiştiren üye ve aday üyelerimiz, eğer gittikleri yerde örgütümüz varsa, orada bulundukları sürece o örgütümüzün «konuk» üye ve aday üyesi olarak o örgütün emrinde görev alacak, çalışacaklardır.

Bağlı oldukları yönetim kurulları yer değiştirecek aday üyelerin gittikleri örgütçe tanınması için ilçe (veya ilin) mühürü ile mühürlü ve adayın resmi yapıştırılmış bir tanıtma belgesi düzenleyip, aday üyeye vereceklerdir, gittikleri örgüt, yönetim kurulu ise, aday üyenin konuk olarak bulunduğu süredeki çalışmalarını dikkatle izleyecek ve aday üye ayrıldıktan sonra bağlı olduğu üst kurula onun hakkındaki kanaatlerini yansıtacaklardır.

Böylece üye ve aday üyelerimiz kısa süreli zorunlu yer değiştirmeleri sırasında Parti çalışmalarına aksatmadan devam edebilecekler, diğer yandan Parti de kendilerinden özellikle yaz ayları örgütlenme kampanyası sırasında yararlanmaya devam edeceği gibi bu aday üyelerimiz hakkında daha iyi bir kanaat edinebilecektir.

d) Yaz ayları örgütlenme kampanyasının mali bakımdan desteklenmesi için ayrı ve yalnızca bu kampanya ile ilgili olarak «özel bağış makbuzu» bastırılmaktadır. Bu bağış makbuzları yakında örgüte dağıtılacaktır. Bu makbuzlarla doğrudan Genel Merkez adına para toplanacak ve toplanan para derhal üst kurullar yoluyla Genel Merkeze iletilecektir.

Koşullarının elvermemesi dolayısıyla örgütlenme kampanyasında fiilen görev alamayacak olan bütün arkadaşlarımız, bu kampanyayı finanse edecek olan bağış kampanyasında görevli olacaklardır.

Basın-yayın organlarında çalışan partililerin durumu

Parti'nin süreli süresiz, doğrudan ve dolaylı yayınlarının istenilen doğrultusunda en etkin bir biçimde yayınlanması ve yayının sürdürülmesi yukarda belirtilen çalışmalara bağlı olduğu gibi Parti'nin doğrudan veya dolaylı yayını olmayan diğer basın yayın organlarında çalışan partili arkadaşlarımızın da, bulundukları konumdan yararlanarak elden geldiğince Parti görüşlerini ve çalışmalarını bulundukları organlarda yansıtmaları önem kazanmaktadır. 24 saat partili olmanın da bir gereği olan bu çalışmalar sırasında partililer özellikle sahip veya sahipleri arasında bulundukları, yazı kurulu, seçici kurul, devamlı yazar vs., olma yoluyla yönetim ve yürütümünde fiilen söz sahibi oldukları süreli ve süresiz yayınlarda, dergi ve kitap yayınlarında, bu yayınların Parti görüşleri doğrultusunda olabilmeleri için bütün olanaklarını sonuna kadar kullanmak durumundadır. Bunun gerek ve önemini gözönüne alan Merkez Yönetim kurulu aşağıdaki kararı vermiştir.

«Parti üyelerinin, Parti'nin basın organları dışında, çalıştıkları, yazı yazdıkları süreli ve süresiz yayınların parti görüşleri doğrultusunda çalışabilmeleri için bütün etki güçlerini kullanmaları gerektiğine; Parti görüşleri doğrultusunda ve partililerin doğrudan gözetim ve denetimi altında çıkan yayınların bütün parti üyelerince benimsenerek, ancak böyle yayınlara yazı, haber, abone bulma, dağıtım ve satım gibi çalışmalarla katkıda bulunmalarına; bu nitelikte olmayan veya kavuşturulamayan yayınlarda bir parti üyesinin çalışması, yazı yazmasının, yayın - dağıtım alanına göre yetkili organın bilgi ve gerektiğinde onayı ile mümkün olabileceğine» karar vermiştir.

Bütün üye ve aday üyelerimizin bu karar doğrultusunda hareketleri Yönetim kurullarınca titizlikle takip edilecektir.

İzmir İl Örgütü Tütün işçilerine bildiri yayınladı

Nisan - Mayıs ayları, tütün üreticilerinin elinden ancak maliyeti kadar bir fiyatla satın alınan tütünün işlenerek ihracata hazırlama zamanı. İşçiler, sağlık koşulları yetersiz işletmelerde, toz duman içinde 40 lira ile 70 lira arasında değişen brüt ücretlerle çalışıyorlar. İşçilere uygulanan baskı, geçmişte pamuk tarlalarında çalışan zenci kölelere uygulanandan farksız.

Yıllarca, sarı sendika çemberi ve patron baskısı altında bunalan tütün işçileri kıpırdanmaya başladı. Avusturya Tütün, Sunel, Ticaret, Kavalalı, Şark Tütün ve Karagözoğlu Tütün İşletmelerinde çalışan işçiler düşük ücretleri ve üyesi olmadıkları sarı Tek Gıda - İş Sendikasına kesilen aidatları protesto etmek için işi bıraktılar.

Türkiye İşçi Partisi İzmir örgütünce bu konuda daha önceden yayınlanan bildiride şöyle denilmektedir :

«TÜTÜN İŞÇİSİ ARKADAŞ

Sizler her yıl olduğu gibi bu yılda, tütün yapraklarını hünerli ve çalışkan ellerinizle işliyorsunuz. Elinizden geçen her tütün yaprağı, sırtınızda taşıdığınız her balya patronun milyonlarına milyonlar eklemektedir. Patronlar rahat odalarında otururken, sizler, sağlığa aykırı, ağır şartlar altında boğazı tokluğuna çalışıyorsunuz. Çoğunuzun aldığı ücret bir kilo et parası bile değil.

Tütün üzerine patronların sömürüsü çok yönlüdür. Sömürü tütün ekicisi köylüden, tütünü işleyen işçiye kadar devam eder......

— Patronlar bir yandan sizleri bu kadar ucuza çalıştırırken, diğer yandan ücretlerin yüksek oluşundan yakınıyorlar. Ve yalan söylüyorlar. Onlar ellerinden gelse, güçleri yetse, sizleri, hiç ücret vermeden çalıştırmak isterler. Fiyatlar almış başını giderken, bir kilo kuru soğanın fiyatı on lira olmuşken, işçi ücretlerinin yüksekliğinden söz etmek sahtekarlıktır.

Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, işyerinizde patronların uşağı ustabaşıların küfür ve hakaretlerine göğüs germek zorunda kalıyorsunuz....

— Bütün bunlar sizlerin sırtından daha çok kazanmak isteyen patronlara karşı örgütlü mücadele etmemenizden doğmaktadır. Bu haksızlıklara, sömürüye karşı çıkalım. Patronlarla işbirliği yapan, onların sözünden dışarı çıkmayan sendikalara karşı mücadele edelim. Üyesi olmadığınız halde sizden aidat kestiren sarı Tek Gıda - İş sendikası, şikayetçi olduğunuz ücretleri patronlarla birlikte tespit ediyor. Bu patron sendikasını sırtınızdan silkip atın. Daha fazla haraç vermeyin. Size sormadan iş yapmayan, sözünüzün geçeceği devrimci sendikalara üye olun.

KARDEŞLER,

Bu düzen kapitalist düzendir. Bu düzen işçilerin, emekçilerin düzeni değildir. Sömürüyü biraz daha azaltmak, daha iyi yaşayabilmek için sizinle omuz omuza mücadele edecek olan DİSK'e bağlı devrimci sendikalara üye olun. Bu sömürü düzenini değiştirmek ve işçi sınıfının kendi düzenini kurmak için TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİNDE ÖRGÜTLENİN.

YAŞASIN DEVRİMCİ SENDİKALAR - YAŞASIN DİSK

YAŞASIN SÖMÜRÜSÜZ BİR DÜNYA UĞRUNA MÜCADELEMİZ

YAŞASIN TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ»

TEMEL EĞİTİM BİRİMİ ÇALIŞMA EKİBİ

Kuruluş döneminin geçici çözümleri

Partimizin toplum yaşamı içinde etkin bir güç haline gelebilmesinin ve bu etkinliğini sürekli artırabilmesinin temel koşullarından biri çalışma ekiplerine dayalı eylemini gerçekleştirebilmesidir.

Partimizin tüzüğünün 38. maddesine göre, çalışma ekipleri aynı zamanda eğitim birimleridir. Diğer parti çalışmalarının yanında eğitim çalışmalarının da oturacağı temel budur. Eğitimle eylemin yan yana gidebilmesi, kaynaşabilmesi en iyi çalışma ekipleri yoluyla sağlanabilir.

Ancak somut durumun da bize gösterdiği gibi çalışma ekiplerinin kurulması zaman almaktadır. Bütün parti örgütlerimizin çalışmalarını ekipler temeline oturtması, örgütlenmemizin daha gelişmesine bağlıdır. Bu nedenle üyeler ve aday üyeler için esas olarak çalışma ekipleri içinde yapılması gereken eğitim çalışmaları geçici olarak tüm üyelerin ve aday üyelerin katıldığı ilçe çapındaki toplantılarda yapılmaktadır. Çalışma ekiplerinin kuruluşu öncesindeki bu geçici durum esas alınamaz. Bütün öteki çalışmalar gibi eğitim çalışmaları da tüm üyelerin katıldığı kalabalık gruplar halinde başarıyla yürütülemez. Zaten artan, artacak olan üye sayısına karşın tüm üyelerin bir araya toplanabileceği lokalleri bulmak mümkün değildir. Sorunumuz da bu değildir.

Ekip çalışmalarıyla yürütülecek Parti eyleminde ilçe merkezinin fonksiyonu yönetim ve denetim merkezi olmasıdır. Parti organlarının kararı ile düzenlenecek zorunlu durumlar dışında tüm üyelerin bir araya gelmesi ilçe kongreleri yoluyla sağlanır. Kaldı ki bu dahi kısıtlıdır. Tüzüğümüze göre ilçenin üye sayısının 600'ü geçmesi halinde kongreler daha önceden il yönetim kurulunun saptayacağı esaslar içinde seçilen delegelerle yapılır.

Genel tüzüğümüz 38. maddesi hükmünce ilçe merkezinde düzenlenecek periyodik toplantılar esas olarak çalışma ekipleri başkanlarıyla yapılacaktır. İlke olarak eğitim çalışmaları içinde bu yöntemin kullanılmasında büyük yararlar vardır.

Partideki eğitim çalışmalarının kademelendirilmesi zorunluluğu tartışılmayacak kadar açık ve kesin bir doğrudur. Ancak buradaki kademelendirme üyelerin sınıf kökenlerine ya da ileri sürülebilecek başka ölçülere göre değil, Partinin örgüt kademelenmesine uygun bir kademelendirme olacaktır.

Parti örgüt yapısı içinde temel eğitim birimleri, eğitimin ilk kademesi çalışma ekipleridir. Nitekim çalışma ekiplerinin kurulması ve görevleriyle ilgili genelgede «çalışma ekipleri aynı zamanda eğitim fonksiyonu da göreceğinden, ekiplerde görev alacak üyelerin belirlenmesinde bu çalışmaların da yapılabilmesini ve ekibin bilinç düzeyinin yükselmesini sağlayacak bir bileşim göz önünde tutulur» denmektedir.

Burada «ekibin bilinç düzeyinin yükselmesini sağlayacak bileşim» kavramı üzerinde durmak gerekir. Ekiplerde eğitim görevinin başarıyla yürütülmesi bütün üyelere sorumluluklar yükler. Ancak, ekip içi eğitimle dolayısıyle ekip çalışmasının işlerliğe kavuşabilmesi için çalışma ve yaşama yerine göre kurulacak ekiplerin gerekli durumlarda takviye edilmesi zorunludur. Diyelim ki bir çalışma yeri veya bölgesinde ekip kuracak kadar üyemiz vardır. Ama bu üyelerle kurulacak ekip ilk dönemlerde eğitim çalışmalarının başarıyla sürdürülmesi gibi kendisinden istenen bazı görevleri yerine getirecek durumda olmayacaktır. O takdirde bu ekip o çalışma yerinin veya bölgesinin dışında üye ya da aday üyelerle takviye edilmelidir. Ekip çalışması mutlaka sorumlu ve görevli olduğu yere yönelik yapılmalı, eğitim çalışmaları da ekibin çalıştığı yerin sorunlarına ve ekibin yapısına bağlı olarak ekip içinde sürdürülmelidir.

İlçe yönetimine eğitim çalışmalarında düşen temel görev : Çalışma ekiplerinin çalışmalarını organize edip yönlendirmek kontrol etmek, ortaya çıkan sorunları çözmek ve üst organ veya organlarla ekipler arasındaki tüzükte belirtilen işleyişin kurulmasını sağlamaktır.

Partimiz tüzüğü böyle bir Parti ve böyle bir parti çalışmasını öngörmektedir. Bu hedefe yani çalışma ekipleriyle parti çalışması hedefine hemen ulaşılamaması geçici çözümleri zorunlu kılmaktadır. Bazı ilçelerde karşılaşılan aksaklıklar büyük ölçüde bu somut durumun sonuçlarıdır.

Bazı örgüt birimlerinde bütün üyelerin ve aday üyelerin periyodik olarak ilçe merkezinde toplandığı, tek tek üyelere görev verildiği tüm üyelere ve aday üyelere birden eğitim yapıldığı vb. bugünkü durum özel bir durumdur. Ve her yeni ilçe örgütünün zorunlu olarak yaşıyacağı, süresinin kısaltılması için elden gelen çabayı göstermemiz gereken bir başlangıç durumudur.

İçinde bulunulan özel ve zorunlu duruma ve ortaya çıkan sorunlara bu bilinçle yaklaşmak ve gene bu bilinçle çözüm aramak gerekmektedir. Bunun tersine olarak özel ve geçici durumu esas olarak almak bizi, yukarda örnek verilen lokal sorununda olduğu gibi çözümsüz çıkmaz yollara götürür.

Gene sorunlara bu bilinçle yaklaşmak demek bizi söz konusu örgüt birimlerinde tüm ilçe üyelerinin katıldığı eğitim çalışmaları gibi şimdi yapılan ve yapılması gereken görevleri hafife almaya da götürmez götürmemelidir. Geçiciliği bilmek, şimdi gereği gibi çözülmeyen, sonuç alınamayan, ya da yararlılığı sınırlı kalan çalışmaların hiç yapılmaması demek değildir. Durumun geçici olduğunu bilmek, şimdi çözülemeyen veya ortaya çıkan sorunların nerede ve nasıl çözümleneceğini bilmek demektir. Ve bu da bizi ilçe çalışmalarını bir an önce çalışma ekiplerinin kurulması yoluna doğru geliştirmeye, örgütlenmemize hız vermeye «çalışma ekiplerinin sürekliliği» ilkesini gereksiz gecikmelere yol açmayacak bir şekilde doğru kavramaya götürecektir ve temelli çözüm de buradadır.

Doğru tutum temelli görev

Parti eylemini ve ona temel olan sosyalist dünya görüşünü kitleler içinde yaymak, benimsetmek yeni yeni üyeler sempatizanlar kazanmak Parti üyelerinin asli görevleridir. Bu görevin yerine getirilmesi için Parti içi eğitim çalışmaları bakımından birinci görev Program ve Tüzüğün incelenmesi öğrenilmesidir. Program ve Tüzük belli bölümlere ayrılarak ekiplerde ve ilçelerde okunmalı ve iyice özümlenmelidir. Bundan sonra gelen **sürekli ve öncelikli görev** Partinin süreli ve süresiz, doğrudan ve dolaylı yayınlarının dikkatle izlenmesi, okunması, kavranmasıdır. Parti politikasını günlük yaşama sokabilmenin ilk ve temel şartı bunlardır. Bu tutum alışkanlık haline getirilmelidir. Parti merkez yayın organı Çark Başak gazetesini her üye mutlaka dikkatle okumalı, neyin niçin yazıldığını iyice kavramalıdır. Ayrıca gazetenin her sayısı kurulmuşsa çalışma ekiplerinde, ya da o ilçe örgütünde en önemli görülen yazılarıyla gündem maddesi haline getirilip üyelerle birlikte okunmalı ve iyice anlaşılması sağlanmalıdır. Partinin her çıkan yayını örneğin eğitim broşürleri bütün üyelerce, ellerine geçtiğinde vakit geçirilmeden okunmalı ve çalışma ekibinde veya ilçede gündem maddesi yapılarak iyice özümlenmesi sağlanmalıdır. Eğitimin ilk kademesinde mutlaka, o kademe tarafından gerçekleştirilen eylemlerin, eyleme katılanlarca eylemin özellikleri çerçevesi içinde değerlendirilmesi yapılmalı, nasıl daha başarılı olunabileceği bir eğitim konusu olarak ele alınmalıdır.

Çalışma ekibinin (henüz kurulmamışsa ilçenin) eğitiminin bir başka sürekli gündem maddesi, ekibin (ilçenin) görev alanından başlıyarak ve **Parti çalışmalarıyla ilişkisine göre ağırlık ve öncelik tanıyarak** yurt ve dünyadaki gelişmelerin yorumlanmasıdır. Parti yayınları bu açıdan da ilk başvurulacak kaynaklar durumundadır.

Ekip üyelerinin parti içi genel bilimsel sosyalist eğitimlerinin sağlanması ve boyuna daha ileri bir düzeye çıkarılması için ilçe kitaplıklarının kurulması ilk adımdır. İlçe yöneticileri ve ekip başkanları üyelerini bütün özellik ve ihtiyaçları ile tanıyan kişiler olarak okuma çalışmalarını teşvik etmeli, yönlendirmeli, eyleme en büyük katkıyı sağlamasına çalışmalıdırlar.

Bugün belli örgütlerimizde çalışma ekiplerinin henüz kurulma aşamasında olması eğitimin gereken verimlilikte, etkinlikte olmasını aksatmaktadır. Çalışma ekipleri kuruldukça bu çalışmalar ekip üyelerince ve ekip içinde yapılacaktır. Ancak bu sayede Parti görüşü kitleler içinde doğru ve etkin olarak yayılabilir. Bu aynı zamanda Parti üyelerinin, bilimsel sosyalizmi hayatın içinde ve parti eylemine bağlı olarak öğrenmeleri, yetişmeleri ve politik olgunlukları için yapılması gereken işlerden biri ve önde gelenidir.

Sonuç olarak söylemek gerekirse, bugünkü durumu esas alarak parti eylemini sürdürmeye çalışmak yerine, ilçe eylemini ve üyeleri çalışma ekiplerine doğru yönlendirerek ortaya çıkan ve de çıkacak olan sonuçların çözümünü bu yolla aramak gerekir. Bu suretle görünürdeki sıkışıklık önemli ölçüde hafifleyecek ve ilçe örgütleri çözümleyici tedbirleri almada başarılı olacaklardır. Diğer taraftan sorunlara böyle yaklaşmak yanlış adımlar atmamızı da engelleyecektir.

Kitle örgütlerindeki sağ ve sol sapmalarla mücadele

Tarih, sosyalizmden, işçi ve emekçi sınıflardan yanadır. Bu genel doğru dünya sosyalist sisteminin başarıları, ulusal kurtuluş hareketlerinin zaferleri ve bu zaferlerin öncülüğünün sosyalistler tarafından yürütülmesi ve kapitalist ülkelerdeki işçi ve emekçi sınıfların örgütlü mücadelelerinin gelişerek güçlenmesi ile her geçen gün kanıtlanmaktadır. Bu gelişme Türkiye için de doğrudur. Türkiye'deki son elli yıllık ve özellikle son yirmi yıllık gelişme, işçi sınıfının yasal partisinin ve emekçi kitleleri örgütlemeye yönelik kitle örgütlerinin ortaya çıkması, güçlenmesi ve Türkiye toplumunda etkin birer güç haline gelmesi, tarihin, Türkiye işçi sınıfı ve emekçilerinden yana bir gelişme içinde olduğunu göstermektedir. Bunun en önemli ölçülerinden birisi, kitlelerin örgütlü mücadelesinin eriştiği noktadır. Türkiye İşçi Partililerin önderliğinde kurulan ve gelişen DİSK, bugün sarı TÜRK - İŞ karşısında güçlü bir almaşık haline gelmiş, yüzbinlerce işçiyi bünyesinde barındıran devrimci bir ekonomik kitle örgütü olmuştur. Binlerce öğretmenin yöneldiği Türkiye Öğretmenler Sendikası (TÖS) ve 1971 sonrası kurularak güçlenen TÖB - DER öğretmenlerin biricik yığın örgütü olmuştur. 1971 öncesi Teknik Elemanlar Sendikası (TEKSEN) ve sonra da Tüm Teknik Elemanlar Derneği (TÜTED) tüm teknik elemanların kitle örgütü olmuştur. Türkiye'deki bütün mühendisleri ve mimarları zorunlu olarakta olsa bünyesinde barındıran meslek örgütleri, birer kitle örgütü olarak ilerici, demokrat bir çizgi izlemektedir. Memurların kitle örgütü olan TÜM - DER her geçen gün daha geniş bir kitleyi temsil etmekte, güçlenmektedir. Öğretim üyeleri ve asistan örgütleri, mahalli dernekler, kooperatifler gelişen birer kitle örgütü niteliğindedir. Türkiye'de toplumsal muhalefetin en önemli unsurlarından biri haline gelmiş olan kitle örgütlerinin, örgütlenme ve faaliyet olarak böylesine ileri bir noktaya gelmelerinin tesbiti, aynı zamanda bu örgütlerin mücadelelerinin bir üst düzeye çıkarılmaları sorununu gündeme getirmektedir. Bu ise, birer kitle örgütü olarak sendikalarda, öğretmen - memur - teknik eleman - dernek ve birliklerinde, mahalli dernekler ve kooperatiflerde uygulanan doğru ve yanlış çalışma anlayışlarının tesbitini ve birer sapma haline gelmiş olan görüşlerin sosyalistlere yaraşır bir şekilde kitle örgütlerinden silinmesine çalışılmasını zorunlu kılmaktadır.

SAPMALARA KARŞI MÜCADELENİN GEREĞİ

Kitle örgütleri, temsil ettikleri kitlenin ekonomik ve sosyal hak ve çıkarlarını savunurlar ve bunların korunarak daha da geliştirilmesi mücadelesini yürütürler. Ve bu haliyle kitle örgütlerinin mücadelesi, Türkiye'deki bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin ayrılmaz bir parçasıdır. Çünkü ekonomik ve sosyal haklar genel olarak demokratik hak ve özgürlüklerle ve ülkenin bağımsızlığı ile yakından ilgilidirler. Kitle örgütlerinin mücadelesi, Türkiye'deki demokratikleşme sürecinin gelişmesi veya gerilemesinde etkileyici bir faktör olabilir veya bir araç olarak kullanılabilir. Aynı zamanda, Türkiye'deki demokratikleşme sürecinin gelişmesi veya gerilemesi, kitle örgütlerinin mücadelesini etkiler. Dolayısıyla, kitle örgütlerindeki doğru çalışma tarzı Türkiye'deki demokratik ortamın genişletilmesine önemli katkıları bulunacak, yanlış çalışma tarzı ise Türkiye'deki demokratik ortamı geriletecek birer unsur olabilirler veya birer araç olarak kullanılabilirler. Veya Türkiye'deki demokratik ortamın göreli olarak gerilemesine, demokrasi mücadelesinin görece daha geri bir düzeyde verilmesine neden olabilecek veya neden olarak gösterilebilecek unsurlardan biri olabilirler. Bu ise, yirminci yüzyılda demokrasinin en tutarlı savunucusu olan sosyalistlerin kitle örgütleri sorununa dikkatle eğilmelerini ve Türkiye'deki demokratikleşme sürecini durdurabilecek, geriletebilecek veya görece yavaşlatabilecek unsurlardan biri olan ve birer sapma niteliğindeki bütün yanlış çalışma tarzlarına karşı son derece tutarlı bir mücadele vermelerini gerektirmektedir.

SAPMALAR

Demokratik kitle örgütlerinde sağ ve sol görünümde ortaya çıkan sapmalar özünde sağ bir nitelik taşırlar. İşçi sınıfı hareketine ters düşmeleri, işçi sınıfı hareketinin kitle örgütlerinde çalışma tarzı olarak öngördüğü anlayış ve yöntemlere paralellik göstermemeleri şeklinde biçimlenir. İşçi sınıfı hareketi, kitle örgütlerinin kitlenin somut sorunlarından kaynaklanarak mücadele vermesini, ama bu mücadeleyi siyasetten ayrı bir mücadele olarak görmemeyi öngörür. İşçi sınıfı hareketi, işçi sınıfının iktidar mücadelesinin işçi sınıfının politik örgütüyle verilebileceğini, kitle örgütlerinin ise iktidar mücadelesi veremiyeceğini ancak kitlenin ekonomik ve sosyal isteklerini örgütleyerek politik mücadele içinde olabileceğini savunur. Ve işçi sınıfı hareketi, kitle örgütlerinde somut sorunlar etrafında bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde işçi ve emekçi kitlelerin en geniş birlikteliğinin savunulmasını, gerçekleştirilmesini savunur.

Kitle örgütlerinde sapma niteliğine dönüşmüş çalışma tarzları, yukarıda sözü edilen çalışma tarzlarına ters düştüğü için birer sapmadırlar. Görünümleri ve hedefleri çeşitlidir. Şöyle ki :

İşçi sınıfının örgütlü mücadelesini, işçi sınıfının politik örgütünün vereceğini bir türlü kabul edemeyen «sol maceracı» çizgiler, işçi sınıfının politik örgütünün disiplinine bir türlü uyamayanlar, sosyalizm mücadelesini sadece kitle örgütlerinde mücadele olarak kabul eder veya kabul etmese bile pratikte böyle uygularlar. Kitle örgütlerini iktidara yönelik bir mücadele örgütü olarak görüp, kitlenin somut sorunlarıyla uğraşmayı küçümseyerek, sadece üst düzeyde ve görünürde politika yapan bu çalışma anlayışı özünde anarşist, kitleden kopuk sol maceracı bir sapmadır ve son tahlilde demokrasi mücadelesini gerileten veya görece daha az etkili hale getiren bir unsur olabilir veya bu doğrultuda bir araç olarak kullanılabilir. Bu çalışma tarzı kitle örgütlerinin mücadelesini birkaç kişilik grupların mücadelesi haline dönüştürür.

Kitle örgütlerini sadece somut ekonomik ve toplumsal sorunların mücadelesiyle sınırlamak ve kitle örgütleri mücadelesini politikadan soyut, politikalar üstü veya partiler üstü bir mücadele olarak anlamak ve uygulamak. Bu ise kitlenin gerisinde kalan sağ ve reformist bir çalışma tarzıdır. Ve özünde sermaye sınıflarının «herşeyi politikadan ayrı görmek ve göstermek» siyasetinden farklı değildir. Kitle örgütlerinde doğru çalışma tarzı, ekonomik ve toplumsal sorunların politik niteliğini ve politikayla olan ilişkisini vurgulamak, emperyalist - kapitalist politikanın kitle örgütlerinin çalışma alanlarına yansıyan çıkmazlarını tesbit ve teşhis etmek ve birer toplumsal güç olarak kitle örgütlerinin toplumun demokratikleşmesi yolunda ağırlığını koymasını sağlamaktır. Bu anlayışa ters düşen çalışma tarzı, ekonomik - toplumsal mücadeleyi politik mücadeleden ayırdığı için reformist, sağ bir görüştür.

Kitle örgütlerini, örgütledikleri ve örgütlemeyi hedefledikleri kitlenin somut sorunlarından kopuk ve dolayısıyla kitlesinden kopuk bir örgüt haline getirerek bir tartışma alanı olmaya iten ve kitle örgütlerini, tabanı olmayan grupçukların, kitlenin somut sorunlarına dayanmayan ve soyut olarak sürdürülen tartışma haline getiren çalışma tarzı. Bu, kitle örgütlerindeki mücadelenin, kitlenin somut hedeflerde en geniş ve mümkün olan en ilerici birlikteliğini gerçekleştirmeyi engelleyen grupçu, sekter bir çalışma tarzıdır. Bu anlayış, kitle örgütünün, örgütün hedefleri açısından vereceği mücadelenin ve genel olarak bağımsızlık - demokrasi mücadelesinin en güçlü ve en etkin bir biçimde verilmesini engeller, bu niteliği ile de bölücüdür.

SAPMALARLA MÜCADELE ÜSLUP, TAVIR VE HEDEF

Kitle örgütlerinde sapmalarla mücadeledeki üslup ve tavır, kitle örgütlerindeki en geniş yığınsal birlikteliği geliştirici, kendi mücadelesindeki ve bağımsızlık ve demokrasi mücadelesindeki hedeflerine mümkün olan en doğru yollardan varmasını sağlayacak anlayışta ve esneklikte olmalıdır. Mücadelede kişileri ve örgütleri hedef almak yanlıştır. Ama kişilerin ve örgütlerin verili durumdaki politikalarının, bu politikalarından dolayı ve bu politikaları sürdükçe kişi ve örgütlerin hedef alınması zorunludur. Bu zorunluluk, işçi sınıfının örgütlü mücadelesinin gereğidir. Bu mücadele sürecinde, doğada, toplumda ve insan düşüncesinde değişimin esas olduğunun bilimsel sosyalizmin temel yasalarından biri olduğunu unutmamak, daha geri düzeydeki politikaların ve sapma niteliğindeki çizgilerin etkisinde kalan, kalabilen kesimlerin ve unsurların düşüncelerinin gelişebileceğini, geliştirilebileceğini akılda tutmak son derece önemlidir. Bu ise esnekliği gerektirir. Esnekliğin asıl uygulanması gereken kesim, tabanı oluşturan geniş yığınlardır. Esnekliğin sınırları ise düşünce ve politikaların değişebilirliği ve özellikle doğru bir kitle çalışması anlayışı çerçevesinde olabilir. Bu arada örgüt yöneticilerinin yanlış politikalarıyla mücadele ederken, örgüt yöneticileri ile örgütü özdeşleştirmek son derece hatalıdır. Doğru olan, örgütün bu kitleyi temsil etmesi koşuluyla, örgüte sahip çıkmak, ve örgüt yöneticilerinin yanlış politikalarını eleştirmektir.

SAPMALARIN MADDİ TEMELLERİNİN TEŞHİRİ

Kitle örgütlerindeki sapmalarla en etkin ve en ikna edici mücadele yöntemi, sapmaların maddi temellerinin tesbiti ve teşhiridir. Öznellik (subjektivizm) değil, nesnellik (objektivizm) esastır. Yani bir anlayışın, «revizyonist», «pasifist», «oportunist», «goşist» olduğu düşünüldüğü veya zannedildiği için bir sapma değil, kitle örgütlerinde savunulduğu ve uygulandığı politikanın maddi temellerinin ve sonuçlarının «reformist», «pasifist», «oportunist», veya «goşist» olduğu için bir sapma olduğunu görmek, göstermek ve onunla mücadele etmek esastır. Örneğin, maden iş kolunda işçi sınıfının ilerici birlikteliği Maden - İş'te sağlanırken Maden - İş'e karşı İlerici Maden - İş'i öner-

(Devamı 9. sayfada)

TARİHSEL GELİŞME VE KÖYLÜLER

Kapitalist ilişkilerin gelişmesi bir yanda işçi sınıfını, öte yanda burjuvaziyi iki temel sınıf niteliği ile ortaya çıkardı. Böylece tarihte görülmüş en büyük toplumsal ayırımların, uçurumun hazırlayıcılığını yaptı. Bu iki sınıf dışında kalan kesimleri günden güne artan bir hızla eritmeye başladı. Büyük bir bölümünün işçileşmesine, çok küçük bir bölümünün ise sömürücü azınlığa katılmasına ortam hazırladı. Geri kalan geniş kesimlerin ise bağımsızlığını elinden aldı, büyük sermayenin kontrolüne soktu.

Kapitalist ilişkilerin gelişmesi ile yanyana giden sanayileşme ve şehirleşme öteki üretim faaliyetlerinin ve kırsal yörelerin önemini büyük ölçüde azalttı. Fabrika üretimi toplumsal üretimin temel unsuru oldu. Şehirler ekonomik - politik, kültürel hayatın önemleri tartışılmaz merkezleri durumuna geldiler.

Kapitalizmin yerini sosyalist düzenin aldığı toplumlarda sanayileşme ve şehirleşme sağlıklı bir gelişim ve üstün bir hız kazandı. Tarımda sömürünün maddi temellerinin yokedilmesi, en ileri teknikleri kullanan modern işletmelerin kurulması yönünde dev adımlar atıldı. Şehir - köy ayrımının yarattığı olumsuz sonuçları en aza indirebilmek için, büyük maliyetler pahasına, planlı değişimler gerçekleştirildi.

Ancak, yüzbinlerce yıllık tarıma dayalı, kırsal yörelerde yoğunlaşan toplumsal hayat, sonraki gelişmelerle, özellikle son birkaç yüz yılın bu sözü edilen gelişmeleriyle alt üst oldu, ağırlığını kaybetti, ama yokolmadı. Kapitalizmin gelişmesinin yolaçtığı sonuçlar da, sosyalist sistemin başarıları da geçmişin mirasını ortadan kaldırmadı. Şehir ve kasabalarda esnaf ve zanaatkarlar, kırsal yörelerde köylüler safları boyuna seyrekleşen ve kendi aralarında farklılaşan bir sosyal grup olarak sürüp geldiler.

Bugün ileri emperyalist - kapitalist ülkelerde toplam nüfusun ortalama onda biri civarında bir bölümü, geri kapitalist ülkelerde ise onda dördü ile onda sekizi arasında değişen bir bölümü köylerde yaşıyor. İşçi sınıfının bir parçası olan tarım işçilerinin artan ağırlıklarına rağmen, hemen hemen bütün ülkelerde, bir ölçüde toprağa sahip olan köylüler kırsal nüfusun çoğunluğunu oluşturuyorlar. Demek ki, köylüler bir toplumsal grup olarak hızla erimekle birlikte, özellikle geri ve bağımlı ülkelerde bu eriyiş köylülerin nüfusun en önemli bölümünü oluşturmasını engelleyecek düzeye varmamıştır. İki temel sınıf arasındaki mücadelede köylülerin yeri büyük önem taşımaktadır.

Tarım ve köylü sorununa, yalnız yukardaki açıdan, köylülerin sayısal varlığı açısından bakılması bile, işçi sınıfının yeni bir toplum kurma mücadelesinin mutlaka geçmişin yarattığı toplumsal yapıyı ve bu yapı içinde oluşan çıkarları, istekleri, örgütlenme ve mücadele gelişimlerini öncelikle gözönüne alması gerektiğini belirtmeye yetmektedir. İşte bu nedenle, işçi - köylü ittifakı bilimsel sosyalist politikanın ana amaçlarından biri olagelmiştir.

İŞÇİ - KÖYLÜ İTTİFAKININ MADDİ TEMELLERİ

Bilimsel sosyalizmin önderleri göstermiştir ki, işçi sınıfını yaratan kapitalist gelişme köylüler arasında da derin farklılaşmalara neden olmaktadır. Köylüler yoksul, yarı - proleter bir çoğunluk ile tarım burjuvazisinden oluşan bir azınlık şeklinde ikiye bölünme eğilimi içinde bulunmakta, orta köylülerin önemi hızla azalmaktadır. Feodal sömürücülerin bağımlı emekçileri iken köylüler arasında varolan çıkar birliğinin maddi temelleri toplumsal farklılaşma ile yokolmakta, bunun yerine yeni bir birliğin temelleri atılmaktadır. Sınıfsal farklılaşma ve mücadele kazandığı bu yeni anlam içinde kırsal kesimlerde de alabildiğine yaygınlaşmaktadır. Tarım işçileri ve yoksul, yarı - proleter köylüler kırsal alanlarda sosyalizmin kuruculuğunu gerçekleştirecek sarsılmaz bir birliğin kaynaşması içine girerken, geliri ücretli emek kullanımına dayanan zengin köylüler ve tarım burjuvazisi burjuvazinin öteki kesimleriyle olan bağlarını sıkılaştırmaktadırlar.

Bilimsel sosyalizmin önderleri göstermiştir ki, kapitalist ülkelerde büyük köylü kitlelerinin demokratik ve ekonomik istekleriyle işçi sınıfının mücadele gündemi arasında önemli paralellikler vardır. Örneğin, feodal kalıntıların yolaçtığı sömürü ve baskılara son verilmesi, toprak reformu, kırsal yörelerde emekçilerin hayat koşullarını iyileştirecek tedbirlerin alınması, borçların silinmesi ve kredi olanaklarının arttırılması, kooperatifleşme köylü kitlelerinin yararına olduğu kadar işçi sınıfının da savunduğu dönüşümlerdir.

Tekelci sermaye, devlet mekanizması kanalıyla olsun, doğrudan doğruya kendi ağları yoluyla olsun, köylü kitlelerini yoğun ve sistemli bir şekilde sömürmekte, baskı altında tutmaktadır. Tekelci sermayenin bu sömürü ve baskılarına karşı da işçi sınıfı ile köylülerin en geniş kesimlerinin çıkarları aynı yöndedir.

Silahlanma ve savaş hazırlıkları köylülerin hayat düzeylerini daha da düşürmektedir, egemen sınıfların üstüne geçirmek istedikleri kılıflar ne olursa olsun kapitalist saldırganlığın bir sonucu olan savaşların maliyetini en büyük ölçüde köylüler canlarıyla ödemektedir. Barışın sağlanması, sürdürülmesi ve güçlendirilmesi tüm emekçilerin, işçilerin, köylülerin yararınadır.

Bütün anti - demokratik, faşist yönetimler tüm emekçiler gibi köylü kitlelerini de karşısına almaktadır. Bu tür yönetimler tarımda düşük fiat uygulanması, tarımla ilişkili sanayi ürünlerinin fiatlarının ise aksine hızla yükseltilmesi, yoksul ve orta köylülerin vergi yüklerinin arttırılması, köylü örgütlenme ve hareketlerinin engellenmesi yoluyla kırsal yörelerdeki sömürüyü daha da yoğunlaştırmakta, büyük burjuvaziye milyarlar aktarmaktadırlar. Anti - demokratik, faşist eğilimlerin ekonomik temellerinin yokedilmesi için gerçekleştirilmesi gereken dönüşümler ve politik demokratikleşme işçi ve köylüleri aynı safta toplamaktadır.

Ve nihayet, geri, bağımlı ülkelerde ulusal kurtuluş mücadelelerinin başarıya ulaştırılması, emperyalizmin bağlarının kopartılıp atılması, köylülerin içinde bulundukları koşullardan kurtulmalarının önşartıdır. Bağımsızlığın kazanılması, sağlamlaştırılması mücadelesinde sağlanan her başarı işçi ve köylü kitlelerinin ortak başarısıdır.

İşçi - köylü ittifakının anlamı ekonomik kazanımlarla barış, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesiyle sınırlı değildir. Çeşitli ülkelerde sosyalizmin kurulması pratiği en açık bir şekilde göstermiştir ki, daha ilk aşamasından başlayarak, sosyalist devrimin başarıya ulaşması için köy emekçilerinin desteği şarttır. Sosyalist iktidarın kurulması, geçmişteki öteki iktidar değişikliklerinin tersine sömürülen kitlelerin iktidarlarını kurması niteliğini taşıdığından **halkın büyük çoğunluğunun bilinçli ve örgütlü desteği** olmadan gerçekleştirilemez. Bu geniş desteğin sağlanmasında emekçi köylülerin rolü hayati önem taşır.

Yine, kapitalist sömürü ilişkilerine son verilmesinde, üretimin ve tüm toplumsal hayatın sosyalist ilkelere göre yeniden düzenlenmesinde de emekçi köylülerin gönüllü çabaları başarının anahtarıdır. Tarımın yeniden örgütlenmesi ve karşı devrimci tertiplerin bozguna uğratılması ancak bu kitlelerin yeni yönetim ve düzene olan bağlılıkları, gönüllü çabaları yoluyla gerçekleştirilebilir.

Dolayısıyla, devrimci hareket içinde köylü kitlelerinin rolünün küçümsenmesi iktidar için, sosyalist bir toplumun kurulması için mücadeleden kaçmak anlamını taşır. Bu tür görüşler etkili oldukları ölçüde **işçi sınıfı hareketinin tecrid olması tehlikesini** doğururlar. İşçi - köylü ittifakı, işçilerle yoksul köylülerin sosyalizmi kurmak için birliğinden ibaret değildir. Feodal kalıntılara, tekellere, emperyalizme karşı, bağımsızlık ve demokrasi için yürütülen mücadelede mümkün olabilen en geniş kesimlerle birliğin sağlanabilmesi için çalışmak esastır. Bu nedenle de, işçi sınıfı devrimciliği maskesi altında, işçilere önem verir görünerek işçi - köylü ittifakının gereklerinin küçümsenmesinin işçi sınıfı devrimciliği ile ortak hiçbir yanı yoktur. Kendilerini hangi isim altında sunarlarsa sunsunlar, bu tür çizgilere karşı kesin bir ideolojik mücadele yürütülmelidir.

EGEMEN GÜÇLER VE İŞÇİ - KÖYLÜ İTTİFAKI

İşçi sınıfının köylülerle ittifakının küçümsenmesine dayanan görüşler en çok emperyalizmin ve egemen güçlerin işine gelmektedir. Genel olarak emperyalizm, özel olarak emperyalist sistem içindeki ülkelerin egemen güçleri işçi - köylü ittifakının kendileri açısından doğurduğu büyük tehlikeyi bildikleri için ellerinden gelen **bütün** araçlarla bu ittifakın kurulmasını, sağlamlaştırılmasını önlemeye çalışırlar. İşçi ve köylülerin çıkarlarının çeliştiği, sosyalizmin yoksul ve orta köylülerin sahibi oldukları küçük toprak parçalarını da zorla ellerinden alacağı, dinsel inançları ve gelenekleri baskıyla ortadan kaldıran bir yönetimin kurulacağı, ülkenin «bağımsızlığı» nın sosyalist devrimle ortadan kalkacağı yalanlarını binbir araçla, türlü biçimler altında köylü kitlelerinin bilincine işlemek isterler.

En yaygın bir örnek vermek gerekirse, egemen sınıflar iddia ederler ki işçi sınıfının çıkarı düşük tarım fiatlarından ve yüksek sanayi fiatlarından yanadır, köylülerinki ise tam tersinedir; dolayısıyla işçi ve köylü çıkarları çelişmektedir. Bu yalan her fırsatta tekrarlanırken üç temel gerçek saklanmaya çalışılır. Birincisi, fiat artışlarına herşeyden önce emperyalist sömürünün, tekel kârlarının yolaçtığı, egemen sınıfların elindeki devletin de uyguladığı politika ile, zengini daha zengin edebilmek için bu artışları özellikle teşvik ettiği gözlerden ırak tutulmaya çalışılır. İkincisi, satınalma gücü ile fiat düzeylerinin aynı şeyler olmadığı, işçilerin çıkarlarının tüm emekçilerin satınalma güçlerinin en yüksek düzeye çıkartılmasından yana olduğu gerçekleri inkar edilir. Ve son olarak, bütün kapitalist ülkelerde tarım teknolojisinin ve üretiminin daha da gelişmesinin, doğrudan doğruya kapitalist ilişkilerin mantığı tarafından engellenmekte olduğu, fiatlar düşmesin diye kimi yerlerde ürünlerin toprağa gömüldüğü, denize döküldüğü, kimi yerlerde de çiftçilere **daha fazla üretmemeleri** için pirim verildiği unutturulmaya çabalanır.

Kapitalizmin, sömürünün savunucuları bıkıp usanmadan akla ge-

VE KÖYLÜLER

lebilecek bütün yalan ve iftiraları sıralamaya devam etmektedirler. Ne var ki, bu yalanlar, büyük olanaklarla yürütülen sistemli propaganda kampanyaları gitgide daha az etkili olmaktadır. Sosyalist sistemin başarıları bütün emekçiler gibi köylü kitlelerini de derinden etkilemektedir. İşçi sınıfının yükselen bilinci, hareketliliği ve örgütlenmesi köylülere örnek olmaktadır. Parlamento seçimlerinden çeşitli militan kitle eylemlerine kadar bütün belirtiler köylülerin artan bir oranda işçi sınıfı partilerini, işçi eylemlerini desteklediklerini, işçi sınıfı ideolojisinden etkilendiklerini, işçilerin geleneksel mücadele yöntemlerini kullanmaya başladıklarını göstermektedir. Buna paralel olarak bilimsel sosyalist partiler ve diğer örgütler de tarım ve köylü sorununa programlarında artan bir yer vermekte, köylülerin acil çıkarları için tutarlı bir uğraş içinde bulunmaktadırlar. Ortak işçi - köylü gösterilerinin, toplantılarının düzenlenmesi, parlamentoda ve yerel yönetimlerde köylülerin çıkarlarının demokrasi ve sosyalizm perspektifi içinde savunulması, yoksul köylü temsilcilerinin ilgili bütün kuruluşların yönetiminde söz ve karar sahibi olması, tarım politikasının belirlenmesinde demokratik bir işleyişin kurulması için egemen güçlerle mücadele edilmesi görevleri en başta bilimsel sosyalist parti ve örgütler tarafından yerine getirilmektedir. Bu partilerin militanları, kooperatifler kurmak, kurulmuş kooperatiflerin demokratikleşmesini ve işlevlerini yerine getirmesini sağlamak yönünde çaba göstermekte, politik çizgisine bakmaksızın bütün, gerçek köylü örgütlerinde çalışmaktadırlar.

İŞÇİ SINIFININ ÖNDERLİĞİ

İşçi - köylü ittifakında **önder güç** işçi sınıfıdır. İşçi - köylü ittifakında işçi sınıfının önder güç olması niyete, subjektif unsurlara bağlı bir olgu değildir. Bu iki toplumsal grubun **objektif yerlerinden ve özelliklerinden** doğan, pratikte defalarca denemiş ve her gün, her ülkede denemeye devam edilen bir somut olgudur.

Üretim araçları mülkiyetinden kopukluk işçi sınıfına tutarlılık ve kararlılık kazandırır. Küçük mülkiyeti, köylüleri, hatta bir ölçüde yoksul köylüleri kısır duygular, kuşkular içine hapsolma, mücadelesini kısa dönemli - küçük başarılarla sınırlı görme durumuna düşürebilir.

Büyük merkezlerde, genellikle büyük çaplı işyerlerinde birarada bulunuşları işçi sınıfını hızla bilinçlenebilen, örgütlenebilen, etkin bir güç durumuna getirirken, tam tersi koşullar içinde köylüler bireyciliğin, örgütsüzlüğün, eylemsizliğin ağlarına takılma ihtimali ile yüzyüzedirler.

Modern teknoloji, dinamik, programlı bir çalışma, iradi unsurlarca belirlenen iş ortamı ve verimliliği, işçi sınıfını disipline, değişen koşullara hızla uyabilmeye ve ileri bir kültür düzeyine yöneltirken, geri tarım koşullarının yavaş, kesintili ve doğa değişmelerinden büyük ölçüde etkilenen yapısı, köylüleri, dağınıklığa, eğitimsizliğe, olayları doğa üstü güçlerle açıklayıp, bu güçlerden yardım ummaya yatkın kılar.

Bütün bu benzeri farklılıkların bir sonucu olarak işçi sınıfı, genç bir sınıf olmasına rağmen hızla büyüyen ve **gelişen** bir mücadele deneyi mirasına sahibolabilirken, köylüler az sayıda ülke dışında genellikle bu büyük mirastan yoksun bulunurlar.

Kısaca, işçi sınıfının devrimci mücadeledeki önderliği, onun «dar sınıfsal çıkarları» açısından değil, tam tersine ortak mücadelenin başarısı açısından zorunludur. Kapitalist düzenin temel çelişkisinin, emeğin ücretliliği ile sermayenin özel niteliği arasındaki çelişkinin çözümlenebilmesinin olduğu kadar bütün öteki devrimci görevlerin başarılmasının güvencesi de işçi sınıfının önderliğidir. Tarihsel olarak devrimci mücadelenin boyuna artan başarılarıyla gerilemeye ve ölüme mahkum edilmiş olsa da, örgütlü, deneyli, geniş imkanlara sahip bir sınıfla, burjuvaziyle ve onun sömürü, baskı ağlarıyla mücadelede önderlik gibi güç bir görev, ancak işçi sınıfı tarafından başarı ile üstlenilebilinir.

MAO'CU SAPMANIN YANLIŞLARI VE VARDIĞI NOKTA

İşçi sınıfının önderliğinin objektif temellerini görmezlikten gelen ve bu önderliğin en başarılı bir şekilde yapılabilmesi için gereken çabadan uzak duran tavırlar birer sapma teşkil eder. Köylülerin devrimci mücadelenin itici, önder, başlatıcı gücü olduğu abartması birçok maceracı çizginin kaynağını oluşturur. En önemlisi maocu sapma olan bu çizgiler, ulusal kurtuluş savaşlarını dünya devrimci hareketinin temel gücü olarak tanımlayarak yanlışlarına bu düzeyde de devam ederler. Önemleri ne kadar büyük olursa olsun, ulusal kurtuluş savaşlarının ancak çağımızın kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı olması, ve bu geçişte sosyalist sistemin belirleyici rol oynaması çerçevesi içinde gerçek bir anlam kazandıklarını görmezlikten gelirler. Her fırsatta dünya sosyalist sistemine ve genel olarak işçi sınıfı hareketine olan inançsızlıklarını açığa vururlar.

Güçlü bir hareket geleneğine sahip, yüzmilyonlarca köylünün yaşadığı bir ülkede, bütün ilerici, devrimci gelişmelerde köylü kitlelerinin son derece ciddi bir etkinliğe sahip olması kaçınılmaz bir gelişimdir.

Sanayi işçilerinin nüfusun yüzde birinin bile altında (bugün yüzde 5 civarında) olduğu bir ülkede devrimi gerçekleştirmenin, özel zorlukları ortadadır. Böyle bir ülkede köylü sorununun ve tarımla ilişkili öteki sorunların ön plana çıkması, özel çözüm yöntemleri gerektirmesi doğaldır. Ancak köylü önderliğini ideolojik olarak **haklı ve zorunlu** gösterme, genel **bir model olarak** sunma anlamını taşıyan tavır ve politikalar bilimsel sosyalist çizgiden bir sapmadır. Sosyalist harekette küçük burjuva etkilerle her alanda mücadele edilmesi gerekirken, bu etki ve sızmaların sistemleştirilip, «teori» leştirilmesi **en açık** bir şekilde karşısına çıkılması gereken bir durumdur. Köylülere verilen özel önemin ve ulusal kurtuluş savaşlarını yanlış değerlendirmenin vardığı nokta, **uluslararası devrimci dayanışmanın inkarı ve burjuva milliyetçi tutumlar** olmuştur. Önderlik sorununa ideolojik ve fiili önderlik ayırımlarıyla yaklaşılması sonunda işçi sınıfı ideolojisinden hızla uzaklaşmasına, devrimci hareketin köylerden şehirlere doğru gelişeceği yolundaki evrensel strateji önerisi ise birçok maceracı girişime kaynaklık yapmıştır.

SOSYALİST HAREKET VE KÖYLÜLER

Köylü kitlelerinin acil isteklerinin gerçekleşmesinin tek güvencesi olan işçi sınıfı hareketi bu yolda mücadele ederken varolan koşulları değerlendirmekte son derece dikkatli davranır ve kendi nihai amaçlarından fedakarlık yapmaz.

Kapitalizmin eşitsiz gelişme yasası en çok tarım kesiminde kendini göstermektedir. Her bir ülkede işçi sınıfı hareketi bir tüm olarak ülke tarımında, kırsal kesimlerde üretim ilişkilerinin niteliğini doğru olarak tesbit etmek durumundadır. Köylü kitlelerinin çıkarlarının gerçek savunuculuğunun yapılabilmesi bu tesbitin geçerliliğine bağlıdır. Günümüzde, bir yandan İtalya ve İspanya gibi emperyalist ülkelerde bile feodal kalıntıların varlıklarını koruyor olması, öte yandan kapitalist ilişkilerin dünyanın en uzak köşelerine kadar kök salmış, özellikle birçok geri kapitalist ülkede yerli tekelci sermaye gruplarının güçlü bir hakimiyet kurmuş bulunması kırsal kesimlerdeki ilişkilerin çözümlenmesini zorlaştırmaktadır.

Sosyalist hareket yalnızca ülkelerarası farklılıkları tesbitle yetinemez. Aynı ülke içinde **çeşitli bölgelerde** ortaya çıkan sosyo - ekonomik yapı ve sınıfsal ilişki ayrımlarını yok sayarak yürütülecek bir örgütlenme ve eylem başarısız kalır. Öyleyse köylülerin çeşitli kesimlerine ulaşırken yürütülecek çalışmalar nasıl farklılaşmak durumundaysa, çeşitli bölgelerde yürütülecek çalışmalar da öylece farklılaşacaktır. Köylülerle ittifak yarı - proleterler ve yoksul köylülerle ittifaka indirgenemiyeceği gibi, etkinliği şu ya da bu bölge ile sınırlı belli demokratik sloganların savunulmasına da indirgenemez.

Öte yandan bilimsel sosyalist hareket köylü kitlelerinin en geniş çapta desteğinin kazanılması için kendi nihai amaçlarından vazgeçmek durumunda da değildir. Köy emekçilerinin **gönüllü** katkılarıyla tarım kesiminde de sosyalist, sömürüye dayanmayan üretim biçiminin egemen kılınması işçi - köylü ittifakının temel amaçlarının başında gelir.

Tarihin bilimsel değerlendirmesi bize göstermiştir ki, kapitalist gelişme karşısında küçük ve orta mülkiyet yokolmak, uydulaşmak, büyük sermayenin kontrolü altına girmek durumundadır. Sosyalistler köylülerin toprak isteklerini olanca güçleriyle desteklerlerken, yüzeydeki görünümüne rağmen köylü için toprak mülkiyetinin bir «amaç» olmadığını, emekçi köylü için toprak mülkiyetinin sömürüye dayanan bir toplumda yaşamını devam ettirebilmenin bir aracı olduğunu bilirler. Sosyalist ülkelerin deneylerinin gösterdiği gibi, **somut örneklerle inandırıcılığı sağlandığında,** gönüllü toplumsal mülkiyete dayanan, ileri teknoloji kullanan, büyük, verimli, üyelerine geçmiştekinden çok yüksek bir yaşam düzeyi ve güvenlilik sağlayan işletmelerin kurulması işçi - köylü ittifakının en parlak ürünlerini oluşturur. Köylü kitleleri mülkiyet temeline değil, emek temeline dayanan daha ileri kooperatiflerin başarılarını örnekleriyle gördükçe göreceli olarak daha geri biçimler ortadan kalkar.

İşte bu nihai amacı gözönüne alarak, işçi sınıfı hareketi köylülerin günlük, acil çıkarları için en tutarlı ve fedakar mücadeleyi verirken bir yandan da gerçek kurtuluş, özgürlük ve mutluluğun nasıl kurulabileceğini köylülere ve tüm emekçilere anlatmaktan geri kalmaz. **Kendi genel amaçlarını saklamaya gerek duymaz.** Bütün öteki mücadele alan ve hedeflerini sosyalist mücadele ile **bir bütün** olarak ele alır ve geliştirir. Gözlerini hedeften ayırmadan, devrimci ve ilerici gelişmelerin, hareketlerin, örgütlerin aynı ırmağa hayat verecek tek bir bütün oluşturması için üstüne düşen bütün görevleri yılmadan yerine getirir.

Türkiye'de köylülerin devrimci hareketteki yerleri ve işçi - köylü ittifakı bir başka yazının konusu olacaktır.

27 MAYIS HAREKETİ

Bir toplumun tarihinde on yıl - yirmi yıl gibi bir zaman dilimi o kadar uzun bir süre değildir. Ama yine de on yıllık - yirmi yıllık sürelerde toplumun çeşitli sınıfları açısından önemli gelişmeler ve değişmeler olabilir, çeşitli dönüm noktaları yaşanabilir. 27 Mayıs 1960 Türkiye toplumu için böylesine önemli bir dönüm noktasıdır.

Bir dönüm noktası olması nedeniyle 27 Mayıs 1960 için çok söz söylendi. Kimileri, özellikle 1960'larda, 27 Mayıs hareketine büyük ölçüde bel bağladı. 27 Mayıs liderlerini işçi ve emekçi kitlelerin liderleri olarak gördü ve göstermeye çalıştı. Kimileri 27 Mayıs hareketini tamamiyle emperyalizmin güdümünde bir hareket olarak yorumladı. Türkiye toplumunun iç dinamiğindeki gelişmelerden bağımsız olarak değerlendirerek 27 Mayıs hareketini bütünüyle dış dinamiklere bağladı. İşçi sınıfı adına politika yaptığını ileri süren kimileri de 27 Mayıs'la başlayan hareketin askeri yönetiminin devamını savunan on dörtlerin ve Türkeş'in politikasını destekledi.

Bu birbirinden çok farklı yorumlara neden olan ve 1976 Türkiyesinde Hürriyet ve Anayasa Bayramı olarak kutlanan 27 Mayıs'ta neler oldu? 27 Mayıs hareketine neden olan toplumsal gelişmeler ve bu hareketin sonuçları nelerdir?

Bilimsel sosyalizmin ışığında değerlendirildiğinde açık olarak söylenebilir ki, 27 Mayıs hareketi bir devrim hareketi değildir. Çünkü bilimsel sosyalizme göre devrim iktidarın sınıfsal içeriğini değiştiren ve üretim ilişkileri sistemini değiştirmeye yönelen sosyal bir harekettir. 27 Mayıs hareketi bu anlamda Türkiye'de iktidarın sınıfsal yapısını değiştiren bir hareket değildir. Ancak hemen ilave etmek gerekir ki, bu değerlendirme 27 Mayıs hareketinin getirdiği ve 1960 öncesine göre daha özgür ve daha demokrat olan ortamı küçümsemek anlamına gelmemelidir.

27 Mayıs hareketinin değerlendirilmesi için 1950 - 60 ve 1960 - 76 dönemlerinin incelenmesi ve 1950 sonlarında Türkiye kapitalizminin sorunlarının değerlendirilmesi gerekir.

1950 - 60 arası Türkiye'de kapitalizmin geliştiği dönemlerden biridir. 14 Mayıs 1950'de iktidara gelen Demokrat Parti döneminde, devletçilik politikası ve devlet sektörünün kanadı altında ve İkinci Dünya Savaşı koşullarında bir birikim ve mayalanma dönemi geçiren özel sektör sanayii gelişti. Sanayileşmenin hız oranı zamanla yükseldi. Burjuvazinin ve toprak ağalarının politik örgütü DP, 1950 öncesi baskı döneminin halk kitlelerinde yarattığı tepkiyi değerlendirerek ve bu tepkinin desteğini alarak iktidar oldu. DP, iktidarının ilk dönemlerinde tarım ürünlerinin fiyatlarını şişirerek kırsal kesimin desteğini kazandı. Ancak DP iktidarı aynı zamanda Türkiye'de kapitalizmi geliştirme adına ülkeyi ABD emperyalizminin kullanım ve denetimine sınırsızca açtı. ABD sermayesi 1950 - 60 arası dış yardımlar ve başka görünümler altında ülkemize süratle girdi. Türkiye NATO, CENTO gibi emperyalizmin askeri ittifakları içinde yer aldı.

Emperyalizm çağında her geri kalmış ülkede olduğu gibi Türkiye'de de kapitalist yoldan kalkınma mümkün değildir. Nitekim 1950' de büyük umutlarla ve muhteşem törenlerle iş başına geçen DP, 1950 sonlarında hoşnutsuzluklar ülkesi olan Türkiye.nin iktidarı olma durumunda kaldı. Ciddi bir devalüasyonun yapıldığı Türkiye ekonomisini ABD sermayesi de kurtaramayacak durumda idi. Ödemeler dengesi sürekli açık verdi, iç pazar daraldı. Burjuvazi gittikçe artan bir pazar ve finansman sıkıntısı çekmeye başladı. Artık değer kitlesini alabildiğine büyütmek ve bu kitleden daha büyük pay almak için sanayi burjuvazisi ile tarım ve ticaret burjuvazisi ve toprak ağaları arasındaki çelişkiler derinleşti. İşçi ve emekçi kesimlerin üretimden aldıkları pay ise sürekli düştü. 1950 öncesi ülkede büyük itibarı ve olanakları olan asker ve sivil bürokratların durumu 1950 öncesine göre oldukça kötü bir düzeye indi.

Türkiye kapitalizminin girdiği bunalımlı dönemin en önemli göstergelerinden birisi de ekonominin DP iktidarı tarafından planlanması girişimleri idi. Kapitalizmin anarşik yapısının doğal sonucu olan bunalımı önlemek için sosyalist ülkeler tarafından öngörülen ve uygulanan planlı ekonomi, kapitalizmin anarşik yapısında uygulanmak istendi. 1960 öncesi, ekonomiyi ayarlamak için Koordinasyon Bakanlığı kuruldu. Uluslararası örgütlerden yetkili plancılar istendi. Zamanın başbakanı bir ekonomik danışmanlar kurulu oluşturdu. Ancak bütün bu girişimler sürerken, toplumdaki bunalım derinleşti. İşçi ve emekçi sınıfların, aydınların tepkileri yoğunlaştı. Gittikçe büyüyen işçi sınıfı 1950 - 60 arası ekonomik ve demokratik hakları için tutarlı mücadele örnekleri verdi. 1946 sonrası bir çok işçi derneği, birliği ve sendikası kuruldu. Sendikaların grev hakkını elde etmesi için yoğun kampanyalar açıldı. İşyerlerindeki baskıları, işten çıkarmaları protesto amacıyla bir çok direniş örgütlendi. Bu direnişlere karşı dönem dönem bir çok sendika kapatıldı. Bu baskılar daha değişik bir düzeyde aydınlar üzerinde uygulandı. Ve anti - demokratik girişimler, 27 Nisan 1960'da yasalaşan Meclis Tahkikat komisyonları ile doruk noktasına ulaştı.

Türkiye kapitalizminin tıkandığı, sosyal sınıfların iyice ayrışmağa başladığı bu noktada 27 Mayıs hareketi oldu. Sosyal sınıflar ve burjuvazinin çeşitli kesimleri arasındaki bu ayrışma ve çatışmaların giderek toplumun parçalanmasına yönelmesini önlemek üzere kapitalist toplumun sınıfları arasındaki çelişkileri dengeleyen, yeni düzenlemeler getiren bir politik rejime ihtiyaç vardı. 27 Mayıs hareketi bu yeni düzenlemelere yol açtı. Bu hareketin içindekilerin subjektif niyetleri ne olursa olsun, objektif olarak bu tarihsel görevi yerine getirdi.

Türkiye kapitalizminin tarihsel gelişiminin gerektirdiği bu ayarlama ve düzenlemeyi asker - sivil küçük burjuva kesimin yapmış olması konusuna gelince, bu tabaka ve kadrolaşmış kesimi, Türkiye'nin «batılılaşma» yani kapitalistleşmesinde hep bu süreci geliştirici rol oynamıştır; bu tabaka ve kesimde sol, radikal hareketler 1960'dan bu yana belirmiştir. 1950 - 60 arası ekonomik durumu kötüleşen, toplumsal prestiji düşen bu tabaka ve kadrolaşmış kesimi bu durumlarından DP iktidarını sorumlu görüyor, sosyal nedenini de politik rejimin hukuksal yapısında buluyordu. 1960 öncesinde, kuvvetler ayrımı, yürütmenin yetkilerini kısıtlama ve dengeleme, bağımsız yargı erki, yargıç teminatı en çok üzerinde durulan ve tartışılan konulardı. Asker - sivil kadrolar ve küçük burjuva aydınlar açısından 1961 Anayasası bu konularda istedikleri değişiklikleri, güvenceleri ve devlet yönetimindeki kendilerinin etkinliklerini güçlendirici tedbirleri gerektiriyordu. Ne var ki, Türkiye'de kapitalistleşme ve burjuvazinin gücü artık bürokrasiye ve küçük burjuva aydınlar tabakasına eski politik etkinliğini geri vermeyecek ölçüde gelişmişti.

Bu yeni düzenlemeler toplumun demokratikleşmesi yolunda ileri birer adım niteliği kazandı. Bu niteliğiyle 27 Mayıs hareketi, bugün esas itibariyle tamamlanmış olan burjuva demokratik devrimlerin oldukça önemli bir aşamasıdır. Sonuçları itibariyle 27 Mayıs hareketi burjuvaziye ve özellikle sanayi burjuvazisine gelişme yolları açmış, 1960'ın tıkanıklığını geçici olarak da olsa aşmasını sağlamıştır. Diğer yandan 27 Mayıs sonuçları itibariyle işçi ve emekçi sınıfların bilinçlenmeleri, ekonomik ve politik anlamda örgütlenmeleri açısından önemli olanaklar sağlamıştır. Ekonomik ve demokratik haklar için, grev hakkı için, toplu sözleşme hakkı için direnişleri 1946'dan sonra yeni bir yükseliş gösteren işçi sınıfı, 1960 sonrası grev hakkını ve toplu sözleşme hakkını elde etmiştir. Politik örgütü olan Türkiye İşçi Partisi'ni kurmuştur. 1960'ın getirdiği özgürlüklere sahip çıkan işçi sınıfı 1961 sonrası Saraçhane mitingi, Ankara'da yapı işçilerinin Meclis'e düzenlediği yürüyüş, Anayasa'nın kabul edilmesinden hemen sonra başlatılan ve yürütülen grevler, işçi sınıfının birikiminin açık belirtileri olmuştur.

Göreli fikir ve düşünce özgürlüğü sonucu bilimsel sosyalizmin toplum içinde yaygınlaşma süreci hızlanmış, bilimsel sosyalizmi öğreten yayınlar; çeviriler Türkiye'deki düşün hayatını ileri düzeye çıkarmıştır. Yıllardır ekonomik ve politik örgütlenme özgürlüğünden yoksun olan Türkiye işçi sınıfı, 1960 sonrası döneminin olanaklarını değerlendirmiştir. İşçi sınıfının yasal politik örgütü TİP kurulmuş, sosyalizm Türkiye'de meşru bir olgu haline gelmiştir. İşçi ve emekçi kitlelerin bilinç düzeyi ekonomik politik örgütlenmesi gelişmiştir.

1960'daki bunalımlı dönemin zorunlu sonucu olarak bu demokratik hak ve özgürlüklere evet diyen burjuvazi, işçi ve emekçi sınıfların gücü, bu hak ve özgürlüklere sahip çıkarak geliştirdiği mücadele karşısında gerilemiş ve 1960 hareketinin getirdiklerini reddetmeğe başlamıştır. 1961 Anayasası sonrası çıkarılan ve Anayasa'nın özüne ters düşen yasaların anti - demokratik niteliği bunun en somut belirtilerinin başlangıcıdır. Giderek, 1971'de lüks olarak nitelenen Anayasa'nın iki kez değiştirilmesi ve hala değiştirilmek istenmesi bunun diğer kanıtlarıdır.

Ne var ki, burjuvazinin bütün bu çabaları işçi ve emekçi sınıfların bilinçlenmesini, örgütlenmesini, ekonomik ve toplumsal istekleri için verdiği mücadelesini durduramıyacaktır. İşçi ve emekçi sınıflar artık esas itibariyle tamamlanmış olan burjuva demokratik devrimlerini ve bu sürecin önemli bir aşaması olan 27 Mayıs hareketinin getirdiği demokratik hak ve özgürlüklerin en güvenilir savunucusu ve geliştiricisidir.

27 Mayıs 1960 hareketi önemli toplumsal sonuçlar yaratmış, zorunlu bir tarihi süreç olarak ülkenin demokratikleşmesini hızlandırıcı yolları açmıştır. Ancak hemen ardından burjuvazinin bu süreci yavaşlatma ve durdurma çaba ve girişimleri gelmiştir. Ve bazı demokratik nitelikli kazanımlara yeniden el konulmuş, Anayasa iki kez değiştirilmiş bir çok demokratik nitelikli yasa geriye doğru değiştirilmiştir. Bu olguda tarihsel olarak bir kere daha işçi sınıfının politik örgütünün denetiminde olmayan hiç bir hareketin bütün sübjektif iyi niyetlere ve çabalara rağmen işçi ve emekçi sınıflar için köklü ve kalıcı sonuçlar getiremiyeceğini göstermiştir.

3. Teknik Elemanlar Kurultayı'nda Genel Başkan Behice Boran'ın yaptığı konuşmadan.

BİLİMSEL TEKNOLOJİK DEVRİM VE TEKNİK ELEMANLAR

Bilimsel ve teknolojik devrim genellikle kabul edilmiş bir olgudur. Garaudy'nin tezlerinden kaynaklanmış değildir, oradan çıkmış değildir ve halen de onun görüşlerine dayanmamaktadır. Bilim ve tekniğin giderek doğrudan bir üretim gücü haline geldiği ileri sürülmektedir. Bilim ve teknik doğrudan bir üretim gücü haline geliyorsa, o zaman bilim ve tekniği somutta taşımakta olan insanlar, yani teknik elemanlar da üretim güçleri içine dahil oluyorlar, üretimde değer yaratır duruma geliyorlar ve böylece işçi sınıfının bir parçası haline geliyorlar demektir. Ama unutmayalım ki bu bir süreçtir. Tamamlanmış değildir. Böyle bir süreç başlamıştır, ilerlemektedir; çeşitli toplumlarda, çeşitli durumlar göstermektedir. Mesela bilimsel ve teknolojik devrimin Türkiye'deki etkileri, Türkiye'de yarattığı sonuçlar, hiç şüphesiz gelişmiş, sanayileşmiş ülkelerdeki yarattığı durum ve sonuçlarla aynı değildir. Ama biz bilimsel ve teknolojik devrim sorunuyla meşgul olmak durumundayız. Çünkü Türkiye'yi hiç etkilememiş, hiç girmemiş değildir. Türkiye'de çok sınırlı çapta da olsa otomasyona geçmiş, tam otomasyona geçmiş fabrikalar, işletmeler vardır. Kaldı ki Türkiye'nin bir sanayileşme problemi vardır. Türkiye eğer gerçekten sanayileşecekse, bunu en ileri tekniğe göre yapacaktır yani Türkiye sanayileşirken önce 19. yüzyıldaki geleneksel sanayileşme diyebileceğimiz sanayileşmeye gidip, sonradan daha ileri teknolojik seviye olan otomasyona geçecek değildir, ilk sanayiini kurarken, kaynaklarının elverdiği ölçüde en ileri teknikle kuracaktır. Onun için bu sorun, bugün için bizde yaygın olmasa da, bizi de ilgilendirir.

Bir de şu var, hem bu bir süreç ve hem de bu süreç çok ilerlediği, hatta tamamlanır hale geldiği zaman bile tahmin olunur ki teknik elemanlar arasında yine de doğrudan üretimde değer yaratan durumda olmayan, daha ziyade hizmet üreten, hizmet yapan bir kesim bulunacaktır.

Otomasyon ilerledikçe iki yönlü bir süreçle teknik eleman ve teknik eleman olmayan işçiler arasındaki farkları ortadan kaldırmakta, bu iki kitleyi birbirine yaklaştırmaktadır. Eski tabirle, birbirine mezcetmektedir. Bu ikili süreç şudur: Bir taraftan az önce işaret ettiğim gibi teknik elemanlar değer üretici duruma gelmekte ve doğrudan işçi sınıfına dahil olmaktadırlar; diğer taraftan ise geleneksel sanayide işçilerin çoğunluğunu teşkil eden, sade, düz işçi, kalifiye olmayan işçi tipi ortadan kalkmaktadır. Otomasyonla yeni bir işçi tipi ortaya çıkmaktadır ve bu işçi tipi bir nevi tekniker, bir teknisyendir. Mutlaka düz, kalifiye olmayan işçiye kıyasla daha üst eğitim görmüş, daha bilgili, daha uzmanlığı olan bir işçi tipidir. Klasik makineleşme sürecinde, sanayi devriminden sonra meydana gelen durumdadır ki, o makineleşme sonucu işçi makinenin pasif bir parçası haline gelmiştir. Ama otomasyonda böyle değil. Otomasyonla geleneksel sanayileşme, makineleşme arasında nitel bir fark var. Geleneksel makineleşmede, eski tip makineleşmede —bugüne kadar sürüyor— işçinin bedenen yaptığı işler makine tarafından yapılır hale gelmişti. Ama makinenin denetimi, yanlışlar yapıldığı zaman bunun gözlenmesi, makinenin durdurulması, hatanın düzeltilmesi gibi işleri işçi yapardı. İşçinin denetimi altındaydı. Halbuki otomasyon ile sadece bedeni işler, sadece kol ve el işleri değil; zihnî dediğimiz, zekâya ilişkin faaliyetler dediğimiz işlemler de makineleşmektedir. Otomasyonda sadece üretim meydana gelmemektedir, üretim süreci devamlı bilgisayarlar aracılığıyla kontrol edilmekte, süreç devamlı kontrol altında tutulmakta; yanlışlıklar, kusurlar, aksaklıklar devamlı belirtilmekte ve hatta bu aksaklıkları otomatik olarak belli bir ölçüde düzeltilmektedir. Yani eski makineleşmede işçinin bedeni faaliyetleriyle yaptığı işler makineleşiyordu, otomasyonda ise zihni işlemler, zekaya ilişkin işlemler makineleşmiş hale geliyor. Böyle ikili bir süreçle teknik elemanla işçi sınıfı arasındaki ayırım giderek ortadan kalkıyor ve bunlar bir birleşmeye doğru yöneliyorlar. Ama bugün bu birleşme büyük çapta meydana gelmiştir; artık teknik eleman ve işçi sınıfı ayırımı yapmaya lüzum yoktur; bunları tek bir birim gibi ele almak lazımdır diyemeyiz, bu ayrılıklar vardır.

Bugüne kadar, bir de doğrudan doğruya üretim sürecinden gelmeyen, sosyal değerlerden gelen bir takım etkiler de teknik eleman grubuyla işçi sınıfını birbirinden ayırmıştır. Bunlardan birisi şu olmuştur. Kafa emeğine kapitalist sistem el emeğinden daha fazla ücret ödeme eğilimi göstermiştir. Şimdi bir sosyalist toplumda bile, biliyoruz ki teknik elemanın geliriyle kalifiye işçinin, hele kalifiye olmayan işçinin geliri arasında fark vardır. Çünkü yaptıkları işin, harcadıkları emek gücünün niteliğinde fark vardır. Ama kapitalist sistemdeki gelir farkları yalnız bu farklardan dolayı değildir.

Uzman elemanlar, hele uzmanlığı ne derece yüksekse o ölçüde kapitalizm tarafından, işverenler tarafından satın alınmak istenmektedir. Bunun için, emeklerine göre verilecek olan değerin üstünde, hatta kendi işgüçlerini yeniden üretmek için verilmesi gereken değere eşit ücret ve maaşın üstünde, daha yüksek ücret ve maaşlar verilegelmiştir. Bilhassa yüksek kademe uzmanlar için. Bu, çok önemli olan bu kadroları işverenlerin kapitalist sisteme bağlamak istemeleri sonucudur. Diğer bir ayırım da sosyal değerlerden gelmiştir. O da bildiğiniz gibi el emeğinin ve el emeğiyle geçimini sağlayanların horlanmasıdır. Zihni işlerin daha yüksek, üst düzeyde işler telâkki olunup, el işlerinin kaba, aşağılatıcı işler olması değerleridir ki, bu değerler eğitilmiş ve çoğu küçük burjuva kökenli aydınlar ve bu arada teknik elemanlar arasında yaygın hale gelmiştir, yakın zamanlara kadar hatta hep böyle olmuştur, yeni yeni değişmektedir. Bu da teknik elemanlarla işçileri ayıran bir faktör olmuştur.

Az önce otomasyonun nasıl işçi sınıfıyla teknik eleman arasındaki ayrılıkları ortadan kaldırmaya doğru gittiğini ve bunu bir ikili süreçle yaptığını söylemiştim. Kapitalist toplumun krizinden dolayı ayrıca teknik elemanlarla işçi sınıfını yaklaştıran faktörler vardır. Bugün değil sade bizim gibi geri kalmış yoksul ülkelerde, Fransa gibi gelişmiş kapitalist ülkelerde dahi bir aydınlar işsizliği vardır. Teknik eleman olarak yetişen gençler dahi gelecekten endişe duymaktadırlar. İş bulabilmekten, geçinebilmekten endişeleri vardır birincisi; ondan sonra da buldukları işin kendi yetişmelerine, eğitimlerine uygun olan, kendilerini tatmin eden bir iş olup olmaması sorunu vardır. Türkiye'de ise aydın işsizliği, hep biliyoruz, çok daha fazladır; zaten genel işsizlik çok daha fazladır, bu işsizlik teknik elemanlar arasında da vardır. Mimarlar arasında işsizlik göze batar derecededir, son yıllarda mühendisler arasında da dikkati çeker bir olgu haline gelmiştir. Verilen rakamlara göre **1970'de** 3.000 elektrik mühendisi varken 1976'da bu sayı 6.000'e çıkmıştır. Halbuki bu altı sene zarfında ekonominin gelişmesi iki kat olmamıştır. Üçbinden altıbine çıkan elektrik mühendisine istihdam olanağı açılacak kadar ekonomide bir gelişme yeralmıştır. Ayrıca bu işsizlikten dolayı, işbulma güçlüğünden dolayı, —yüksek kademe teknik elemanları hariç bırakırsak— orta ve alt kademelerde olan teknik elemanların ücretleri ve maaşları da düşüktür, geçim sıkıntısı içindedirler. Bu nedenle işçi sınıfına bir yaklaşma vardır. Ayrıca gözlüyoruz ki, teknik eleman kesimiyle işçiler arasında sübjektif açıdan da bir yaklaşma belirmiştir. Bu kurultay bunun belirgin, önde gelen örneklerinden biridir. Hazırlanan raporlar bu yaklaşımı göstermektedir. Bütün çalışanların örgütlenmesinden bahsedilmekte, teknik elemanların sendikalaşma haklarını kazandıkları zaman işçi sendikaları içinde teşkilâtlanmaları gerektiği tekrar tekrar vurgulanmaktadır. Konuşmamın başında da işaret ettiğim, bu raporların diğer konulardaki içeriği de, bu teknik elemanlar kitlesinin yüksek bilinç düzeyini işçi sınıfına, diğer çalışanlara yaklaşmaktaki bilincini göstermektedir. Sübjektif açıdan da böyle bir yaklaşma vardır.

Kitle örgütlerindeki sağ ve sol sapmalarla

(Baştarafı 5. sayfada)

mek ve örgütlemek bölücü bir anlayıştır. Memurların ilerici birlikteliği Tüm - Der'de gelişirken, Tüm - Der'e karşı Mem - Der'i önermek bölücülüktür. Yada teknik elemanların nesnel olarak ücretli olduğu, üretim araçlarına sahip olmadığı, birer emekçi oldukları gerçeğini yadsımak, teknik elemanların işçi sınıfının yanında yer aldığı gerçeğini yadsımak ve teknik elemanların işçi sınıfı sendikalarının dışında örgütlenmelerini önermek bölücü bir politikanın ifadesidir. Ancak bu gibi somut olgulara dayanarak bölücülüğe ve sapmalara karşı verilen mücadele, uzun vadeli başarıyı getiren, kitlelerin önünde en ikna edici olan ve hatta giderek yanlış çizgilerin sempatizanlarının ve militanlarının ikna olmasını sağlıyacak olan bir mücadele tarzıdır.

ÇÖZÜM YOLU OLARAK, İLERİCİ PROGRAMLAR

Kitle örgütlerindeki sapmalarla en etkin mücadele yolu ilerici program almaşıkları getirmektir. Ancak kitlelerin somut sorunlarından kaynaklanan programların en geniş ve mümkün olan en ilerici birlikteliği sağlıyabilmesi olanaklıdır. Elbette, programların kitlelerin somut sorunlarından kaynaklanması, kitle örgütlerine uygun programlar olması gereklidir. Doğru programlar ve hedefler etrafında hareketе geçirilebilen en geniş kitlelerin katılabileceği birliktelik, güçlü, tutarlı ve kalıcıdır. Özellikle 1976 Türkiyesinde, kendine taban arayan faşizmin kitle örgütlenmesine yönelişi ve bu alanda ulaştığı nokta göz önüne alındığında, anti - faşist programlara dayalı ve mümkün olan en ilerici ve en geniş birlikteliğin kitle örgütlerinde oluşturulması, tutarlı, kalıcı ve canlı bir birlikteliğin hayata geçirilmesi tüm sosyalistlerin önde gelen bir görevidir.

DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE MAOİZM

BİR EVRENSEL SAPMA

Günümüzün evrensel sapmalarından biri olan Maoizm, bütün dünyada, kısa süren bir taraftar toplama döneminden sonra, hızla etki alanının daraldığı bir dönem yaşıyor. Bunda, Maoizme karşı verilen etkili ideolojik mücadelenin olduğu kadar, Maoizmin dünya devrimci güçleri arasında bir destek bulamamasının da önemli payı vardır. Maoizmin kısa tarihi, sürekli bir tecrit tarihi olmuştur. Ama bu olgu, onun tehlikesini azaltmamış, aksine daha da tehlikeli bir niteliğe büründürmüştür: İlerici güçler arasında etki kuramayan bu çizgi, gericilikle işbirliğini pekiştirmekte, dünya ve yurt politikasında gitgide zararlı olmaktadır.

Bütün sapmaların ortak niteliğini dikkate almak, onlara karşı mücadelenin başarısı için en önemli şartlardan biridir. Yeni sapmaların yeni biçimlerde ortaya çıkması, onların özündeki farklılığı değil, taraftar bulmak için başvurdukları yöntemlerin farklılığını gösterir. Maoizm de, başlangıçta gözalıcı yöntemlerle ortaya çıkmış, fakat pratiğin kaçınılmaz denektaşı onun da diğer sapmalarla ortak temelini ortaya çıkarmıştır. Dünyada da Türkiye'de de böyledir.

Nedir bu ortak temel? Bütün sapmalar, devrimci mücadelenin sınıfsal, evrensel temellerinden saptırılıp, bir grubun veya kesimin tekeline verilmesi çabasından kaynaklanır. Bu nedenle bütün sapmaları «bölücülük» temeline oturtmak mümkündür. Bütün sapmalar ulusal düzeyde Parti olgusuna karşı çıkmalarında, uluslararası düzeyde de «milliyetçilik», «bölgecilik» özelliklerini taşımalarında birleşirler.

Maoizm de, kendisinden önceki Troçkizm ve sağ revizyonizm gibi, bu özellikleri değişik biçimlerde tekrarlamıştır. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, milliyetçi bir noktadan hareketle, Maoizmin önceleri uluslararası işçi sınıfı hareketini «eleştirmekten», büsbütün onun dışına çıkarak karşı güçlerle aynı safa yerleşme noktasına geldiğidir. Maoizmin tek tek ülkelerdeki izdüşümleri de, grupçuluğu Parti'ye muhalefet etmekten, Parti'yle mücadele etme noktasına getirmişlerdir. Bütün sapmaların kaçınılmaz sonu budur.

MAOİZM VE DÜNYA DEVRİMCİ HAREKETİ

Daha yakından bakıldığında, Maoizmin izlediği rotanın, dünya devrimci sürecinin bir bütün oluşturan parçalarını birbirine alternatif saymak olduğu görülür. Bu yöndeki ilk adım, Çin'in ulusal özelliklerinin ve bağımsızlığının, işçi sınıfının uluslararası birliğine bir alternatif haline getirilmesi, Çin deneyinin evrenselleştirilmesidir. Çin devriminin Mao grubuna mal edilmesi, uluslararası planda bilimsel sosyalizme alternatif olarak bir «Mao Zedung düşüncesi»nin çıkarılmasına, ulusal düzeyde de Parti'ye karşı bir kişiye tapma hareketine vesile edilmiştir. Fakat Maoizm burada kalmamıştır. Milliyetçilik, uluslararası işçi sınıfı hareketini bölmeye, ulusal kurtuluş hareketlerini sosyalist sisteme bir alternatif haline getirmeye yolaçmıştır. Maoizm, kendisi gibi düşünmeyen işçi sınıfı partilerinin devrimci misyonlarını yitirdiklerini dünya devriminin merkezinin bağımlı ülkelere kaydığını ilan etmiştir. Bütün bu tavır alışların ilkeli bir politikaya dayanmadığı, çizilen zig zaglarla ortaya çıkmıştır.

MAOİZMİN TÜRKİYE'DEKİ BİÇİMİ

Maoizmin Türkiye'de de ortaya çıkışı, temelde entellektüel bir anlaşmazlığın sonucu değildir. Kimileri, Türkiye'de sosyalist örgütü dağıtmayı amaçlayan bu çizginin, sadece Türkiye için bir «devrim stratejisi» arayışı olduğunu sanmıştır. Böylece de Maoizmin Türkiye'de nasıl diğer sapmalarla içiçe geliştiği, onlarla işbirliği yaptığı bir süre gözlerden saklanabilmiştir. Maoizmin, 1970'lere doğru, örgüt dışı akımlar arasında kendi kişiliğini bulduğu sıralarda, «maceracılığa» karşı çıkar gözükmesi bu yanılgıya imkan vermiştir. Maoizm böylece kendisine dar bir taban bulabilmiştir. Fakat Türkiye Maoculuğunun Parti'ye karşı diğer sapmalarla birlikte mücadele etmekten başka bir pratik eylemi olmayışı, aradaki sözde farklılıkları bütünüyle silmiş, ortak yönleri daha çarpıcı bir biçimde ortaya koymuştur. Uluslararası düzeyde de «Sovyet aleyhtarlığı» Maoizmi yalnız «sol» sapmalarla değil, başlangıçta ateş püskürür göründüğü sağ revizyonizmle de bütünleştirmektedir.

Gerek Türkiye'de gerekse dünyada önceleri yeni bir alternatif sanılan Maoizmin, özünde gericiliğin işine yarayan diğer sapmalarla bir olduğu, bugün yalnız sosyalistlerin değil, ilericilerin de giderek daha çok kabul ettikleri bir gerçektir.

Maoizmin bütün politikaları, objektif sınıfsal çözümlemelere değil, soyut iddialara dayandırılmakta; zaman ve zemin değiştikçe bu iddialar da değiştirilmektedir. Bu eklektik yapı, çizilen zigzaglar, Maoizmin, dar bir grubun geçici uzlaşmalarına dayandırıldığını belgelemektedir. «Maoizm» genel başlığı altında toplanan grupların, bu zigzaglı yol üzerinde, sık sık kendi aralarında da kavgaya tutuşmalarında şaşılacak bir yan yoktur.

MAOİZM NEREYE KADAR GELDİ?

Maoizmin dünya politikasındaki rotası, kendisine en uygun müttefikleri edinme doğrultusunda olmuştur. Güncel hedeflerini, muhtemel müttefiklerine göre belirlemiştir. Uluslararası işçi sınıfı hareketinden ve ulusal kurtuluş hareketlerinden destek umduğu bir dönemde, Amerikan emperyalizmine karşı aslan kesilmiş Sovyet aleyhtarlığını «anti-revizyonist» propagandanın sınırları içinde tutmuştur. Fakat bu destek umudu yitirildikçe, Maocu yönetim devrimci hareketle bağını gitgide sıfıra indirmiş, kapitalist ülkelerdeki gerici güçleri sosyalist sisteme karşı kışkırtma yolunu seçmiştir. Sovyetler Birliğinin artık «yükselen, asıl tehlike olan emperyalizm» ilan edilmesi; 9. ÇKP Kongresi sırasında «sörüm ona» sıfatıyla kullanılan sosyalist sistem kavramının artık yok olduğunun açıklanması; dünya savaşının kaçınılmaz olduğu teorisi... bu gelişmenin sonucudur. Tıpkı Türkiye'deki Maocu çizginin işçi sınıfı hareketini «oportünist»likle suçlamaya başlayıp, bugün «emperyalizm ajanlığı» suçlaması ile son bulması gibi.

Başlangıçta bir çok «tarafsız» grup ve kişi, Maoizmin, basit bir «Sovyet aleyhtarlığı» ile sınırlı kaldığını ve kalacağını sanmışlardır. Böyle bir «sınır»ın olmadığını, anti sosyalizmin, devrim aleyhtarlığının, hemen sonraki aşama olduğunu hayat göstermiştir. Maoizm, SSCB'ne karşı tavrının ötesinde, bugün bütün dünya politikasında olumsuz sonuçları olan bir rotadadır. Maocu yönetim silahsızlanmanın ve yumuşamanın karşısındadır; emperyalist askeri blokların güçlenmesine taraftardır; sosyalist sisteme karşı AET vb. uluslararası tekel birliklerinin daha da kemikleşmesinden yanadır; uluslararası statükonun değişmemesi uğruna, emperyalist ülkelerin geri ülkelerle yeni sömürgeci birlikler oluşturmasını (AET'nin bir dizi Afrika ülkesi ile yaptığı Lome anlaşması gibi) desteklemektedir... Bu rota, bütün dünya halklarının çıkarlarına aykırıdır.

ŞİLİ'DEN TÜRKİYE'YE KADAR HER ÜLKEDE

Maocu yönetimin gericilikle işbirliğinin en çirkin örneği, Şili'deki faşist cuntayı beslemesidir. Politikasıyla bir çok kapitalist ülkeyi dahi ekonomik ilişkilerini kesmek zorunda bırakan cunta, 1975 yılında Çin'den 58 milyon dolarlık kredi alabilmiştir. 9 Şubat tarihli bir Şili gazetesi, Çin ve Şili yetkililerinin, bu yıl içinde 100 milyon dolarlık bir kredi daha verilmesini görüştüklerini bildirmektedir. Cunta tarafından eski sahiplerine devredilen Bakır Şirketi, 1975'te Çin'e 8 bin ton bakır satmıştır ve bu yıl içinde de 34 bin tonluk yeni bir satışa hazırlanmaktadır. Bütün bu bağışlar, Çin'in 1.3 milyar dolarlık dış ticaret açığına rağmen yapılmaktadır. Bu açık 1978'de 3 milyara çıkacaktır. Çin yöneticilerinin Şili'ye sattıkları en önemli mal ise, silahtır. Çin yöneticilerinin bu işbirliğinin tek nedeni, Pinochet cuntasının en keskin Sovyet aleyhtarlığını yapması ve Maoizmin Latin Amerikadaki etkinliği için bir payanda olabilme ihtimalidir.

Bu politikanın Türkiye'deki izdüşümü, Sovyet aleyhtarlığına sarılmaya çalışan gericilikle aynı hizaya zahmetsizce oturmaktadır. Maocular, MC iktidarının sosyalist sistemle iyi ilişkilere aykırı düşen, bölgedeki sovyet aleyhtarlığına dayalı bağları güçlendiren, bütün girişimlerini, emperyalizmin yararına da olsa desteklemektedirler. Dillerine doladıkları «bloksuz»luğu, «iki süper devlete» karşı olma gerekçesi ile istemektedirler; anti-emperyalist, barıştan, silahsızlanmadan yana oldukları için değil. Bunun için de, SSCB'ne karşı güçlenmek gerekçesi ile, Türkiye'nin silahlanmasına karşı çıkmak bir yana, daha da silahlanmasını istemektedirler. Onlarınki böyle bir bloksuzluktur; tıpkı Şili'nin bloksuzluğu gibi!

1926 GENEL GREVİ

Savaş sonrası Avrupa

I. Dünya savaşı sonuna doğru ve savaş sonrasında Avrupa'da ve tüm dünyada büyük değişiklikler oldu. Özellikle Avrupa'da çeşitli halklar sadece savaşın getirdiği acılardan, yoksulluk ve felâketlerden değil belki onlardan çok despotik yönetimlerden bunalmıştı. Sınıfsal çıkarları için savaşı başlatan ve sürdüren egemen güçler, git gide bilinçlenen ve örgütlenen işçi ve emekçi kitlelerin karşısında tutunamaz oldular.

Tarihin seyrini değiştiren 1917 Ekim ihtilali tüm dünyanın işçi ve emekçilerinin gözlerini bu ülkeye çevirmelerine ve bu ülkedeki olaylardan etkilenmelerine neden oldu.

Macaristan'da yönetim bu ülkede kurulan Sovyetlerin eline geçti. Ancak aylar sonra Romen ordusunun müdahalesiyle işçiler yönetimden uzaklaştırılabildi.

Almanya'da sağ darbeye işçiler genel grevle cevap verdiler. Sağ darbe çökertildi. İşçi sınıfının gelişen devrimci hareketi ancak sosyal demokratların ihanetleriyle bastırılabildi.

İtalya'da gelişen işçi sınıfı hareketine karşı Mussolini faşist partisini kurdu ve kanlı terör eylemlerine girişti.

«Büyük Britanya İmparatorluğu» ise Hindistan'dan Mısır'a ve İrlanda'ya kadar gelişen işçi hareketleri ve ilerici akımlarla temellerinden sarsılmaya başladı. Öte yandan İngiliz işçi hareketi yüz yıldan beri görülmemiş bir yoğunluğa ulaştı.

1917 büyük Ekim devrimini boğmak için hazırlanan emperyalist müdahaleye karşı İngiliz işçileri «ellerinizi Rusya'dan çekin» adı altında eylem komiteleri kurdular. Bu komiteler tüm İngiltere'ye yayıldı ve büyük işçi kitlelerini sardı. «Örgütlü işçilerin tüm gücü bu müdahaleyi önlemek için kullanılacaktır.» diye bildiriler dağıtıldı, grevler yapıldı.

Bu arada işçiler Bavyera Sovyetini kurdular.

İşçi sınıfının bu eylem gücü ve potansiyeli, yetenekli ve kararlı liderlerinin olmayışı, siyasi partisinin yeni ve güçsüz oluşu gibi nedenlerle daha ileri boyutlara ulaşamadı. Ancak genç Sovyetler Birliğine yapılması tasarlanan emperyalist müdahaleyi önledi.

Ekonomik bunalım git gide derinleşmekteydi. İşsiz sayısı milyonları bulmaya başlamıştı. 1918 ve 1926 yılları arasında grevler ve işçi hareketleri dalga dalga tüm İngiltere'yi sarmaktaydı.

Türkiye kamu oyunda ilk defa Çanakkale savaşı nedeniyle adı duyulan **Çörçil** o yıllarda İngiliz işçi sınıfı hareketine karşı burjuvazinin manevralarını hazırlıyordu. (Bu «eli kanlı burjuva politikacısı» İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki yıllarda ise soğuk savaşın yürütücülerinden biri olarak kendini göstereceektir.) Böyle azılı işçi sınıfı ve sosyalizm düşmanlarının iktidarındaki burjuva yönetimine karşın İngiliz işçi sınıfının partisi yeterince güçlü değildi. Sendikalaşma oranı çok düşüktü, sendikalı işçilerin bir bölümü ise küçük yerel sendikalarda örgütlenmişti. Merkezi sendikal örgüt (en büyük konfederasyon) T.U.C. (Trade Union Congress) ise sosyal demokrat liderlerin kontrolü altında idi.

Genel grev

İngiliz ekonomisindeki en buhranlı sanayi kolu geri teknolojiye dayanan kömür madenciliğiydi. Savaş sonrasında özel sektörün elinde olan bu işletmelerde esasen zor durumda olan işçilerin, ücretlerinin indirilmesi, fazla çalışma saati uygulanması, bir kısmının işlerinden çıkarılması, gibi nedenlerle yaşama çalışma şartları iyice zorlaştı. Bunun üzerine işçiler greve gittiler. Patronlar da buna karşı lokavt ilan ettiler. Grev ve lokavt ilanları bütün maden işletmelerine yayıldı. Maden işçilerinin haklı taleplerine ve eylemlerine ilk destek demiryolu işçilerinden geldi. «İşverenler lokavt ilanlarını geri almadıkları takdirde tüm İngiltere çapında kömür ulaşımına ambargo koyacaklarını» bildirdiler. Ve T.U.C. bu kararı onayladı. Olayların gelişmesinden ürken hükümet, işçi sınıfı ile mücadele etmek için yeterli derecede hazırlıklı olmadığı için lokavtın kaldırılmasını sağladı.- Ve maden işçilerine dokuz aylık bir süre içinde sorunlarına çözüm getirileceği bildirildi.

Parlamento'da bir «kömür komisyonu» kurularak sorun «komisyona havale» edildi. Burjuva iktidarı zaman kazanmak istiyordu. Özel polis birlikleri kuruyor, işçi sınıfı partisinin militanlarını sudan bahanelerle tutuklayarak yaklaşmakta olan genel grevde etkinliklerini kırmak istiyordu.

Öte yandan T.U.C. son ana kadar genel grev hazırlığı yapmadığı gibi bütün ümidini uzlaştırma komisyonu raporuna bağlamış bekliyordu. Bu tutum T.U.C. yöneticilerinin uzlaşmacı tavrının bir sonucuydu. Oysa işçi sınıfı partisi «hükümetin kapitalistler lehine çalıştığını bu kez daha elverişli koşullar altında ve daha yeni metodlarla işçi sınıfıyla mücadeleye hazırlandığını, saldırısının başarıya ulaşması için her çareye baş vuracağını, işçilerin birleşik cephesini yıkmaya yöneldiğini, genel grev için hazırlık yapılması gerektiğini vb.» belirterek T.U.C.'u uyardı. Ancak tüm uyarı ve çağrılara rağmen T.U.C. ve ona bağlı sendikalar son ana kadar hiç bir hazırlığa girmediler «Genel grevin genel bir anlaşmazlık olduğunu, sonuçta en çok işçiyi sarsacağını ve daha başından itibaren başarısızlığa uğramaya mahkum olduğunu, sanayinin herhangi bir dalındaki anlaşmazlık için o daldaki işçilerin grev yapmasının doğal olduğunu ve direnişe diğer iş kollarındaki işçilerin katılmasının anlamsız olduğunu» söyleyerek militan işçilerin ve işçi liderlerinin etkinliklerini kırmak için hertürlü yalan ve baskıya başvurdular.

Bütün bu olumsuz şartlara rağmen 3 Mayıs 1926 günü İngiliz işçi sınıfı genel grevi başlattı. Bütün bölgelerde eylem komiteleri kuruldu. Bir çok yerde polisler bir kişiyi yargılayabilmek için mahkemeye götürürken eylem komitelerinden izin almak zorunda kaldılar. Eylem komiteleri çok kısa bir süre içinde burjuva iktidarına karşı alternatif yönetim olarak ortaya çıktı. Genel grevde işçi sınıfı dayanışması tam olarak gerçekleşti. İngiliz işçi sınıfının bu eylemine dünyanın dört bir yanındaki işçi örgütlerinden «yardım ve destekleme» mesajları geldi. İngiliz sömürüsü altında ezilmiş olan Hindistan işçileri bile grevcilere bağışlar yolladılar.

Genel grevdeki işçilerin bu dayanışması sürerken T.U.C. perde arkasında grevi kaldırmanın çarelerini aramaktaydı. Nitekim işçilerin morallerinin en yüksek olduğu, örgütlenmesinin doruk noktasına ulaştığı 9. cu gün greve son verildi. Bu kararın alındığı yer grevin yürütücülerinden J. H. Thomas'ın dostu Güney Afrika'lı maden sahibi milyonerin malikanesiydi T.U.C.'un teslim olması yalnız maden işçilerine değil, tüm İngiliz işçi sınıfına ihanet oldu. Genel grevin böyle sonuçlanması elbetteki İngiliz burjuvazisinin işine yaradı. Ancak, yenilgiye uğratılmasına rağmen, 1926 genel grevi İngiliz işçi sınıfı tarihinin altın sayfalarından biri oldu. Bu grevle İngiliz işçi hareketi yeni boyutlara ulaştı. Modern işçi örgütleri ve işçi sınıfının partisi bu grev içinde ve bu grevden sonra gelişti.

Grevden alınacak en büyük derslerden birisi, sağlam, güvenilir, denenmiş, ileri görüşlü ve yetenekli lider ve kadrolardan yoksun işçi sınıfı hareketinin başarıya ulaşamıyacağıdır. Grev, işçi sınıfı hareketinin sendikal alandaki başarısının politik mücadeleden ve onun politik örgütünden kopuk olmamasına bağlı olduğunu ve sosyal demokrasinin ekonomik mücadeleyi bile yönlendirmekte yetersiz kaldığını ve son tahlilde burjuvaziden yana tavır aldığını bir kere daha ortaya koydu. 1926 genel grevi bu ve benzeri yanlışlıkların ve eksikliklerin bir kere daha ortaya çıkması ve işçi sınıfı hareketinin dayanışmasının gücünü göstermesi bakımından son derece önemlidir. Dünya işçi sınıfının ve onun bir parçası olan Türkiye işçi sınıfının bu olaydan alacağı büyük dersler vardır.

MC VE İSLAM KONFERANSI

Geçtiğimiz günlerde 7. İslam Konferansı İstanbul'da toplandı. Konferans öncesi ve konferans boyunca MC'nin TRT'sinde ve gündelik basında Konferans'la ilgili haberler ön sırada ve büyük puntolarla verildi. MC, islamın nice fedakar ve sadık hizmetkarı olduğunu isbatlıyabilmek için bütün hünerini gösterdi.

MC, Konferansı oluşturan ülkelerin özellikle arap ülkelerinin dünya politikasındaki tercihlerinden çok dini görüşlerini ön plâna almayı ve kitlelere göstermeyi, içinde bunaldığı sorunlara ve bu sorunlar karşısındaki çaresizliğine karşı kullanmak istedi. Böylelikle burjuvazinin 50 yıllık «laik devlet uygulaması» da rafa kaldırıldı.

Sokak ortasında ve herkesin gözleri önünde işlenen cinayetleri «karşıt grupların çatışması» diye niteleyenler, «yönlendirilmiş kalemler» den bahsedenler «sessiz çoğunluğu meydanlara çağıranlar», sorumluluklarını hatırlayıp çareyi konferanstan uzaklaşmakta ve başka işlerle uğraşır görünmekte bulurken, kimileri de protokole ait şikayetler öne sürerek sessiz kalmayı yeğlediler.

Konferans dolayısıyle 12 Mart öncesinin «toplu namazları» biçimindeki kitlesel gösterileri, bu defa MC Hükümetinin öncülüğü ile tekrar edildi. Burjuvazinin radyosu, televizyonu ve gündelik basını da bu eylemleri zamanı ve sayfası yettiğince yoğun olarak yayıp durdu.

Bu suretle MC'nin konferanstan ne beklediği açığa çıktı. Kitlelerden soyutlanan MC «Yüce duyguları», «yüce ideolojisi» ve «yüce eylemleriyle» kitle tabanı arıyordu.

Gene aynı «yüce ideoloji» ile Ege ve Kıbrıs konularında dış politikadaki yalnızlığını gidermek için Konferansa tam üye olmayı, FKÖ'nün Türkiye'de büro açmasını kabul ediyor ve İstanbul'da «islam kültürü için tarih, sanat ve araştırma merkezi» kurulmasını öneriyordu.

Konferans sonunda yayınlanan bildiride «Kıbrıs müslüman Türk toplumunun davasını kapsayan **bağımsız ve tarafsız Kıbrıs** cumhuriyeti içinde iki toplumun eşit haklarını ve Kıbrıs müslüman Türk toplumunun, Kıbrıs meselesinin görüşüldüğü bütün uluslararası toplantılarda konuşma hakkı..» nın belirtilmesi ne kadar MC'nin istekleri doğrultusundaydı? Kaldı ki, **bağımsız ve tarafsız Kıbrıs** MC'nin anlayışıyla ne kadar çakışmaktadır? Bu kararı başarı diye gösteren burjuva basını ve TRT acaba MC'nin üslerden arınmış, askersizleştirilmiş, bağımsızlığı ve toprak bütünlüğü milletler arası garanti altına alınmış demokratik bir Kıbrıs mı istediğini söylemek istiyordu?

«Konferans yasası» diye adlandırılan 7 maddelik anlaşma metninde herhalde en önemli maddeler 3. ve 5. maddelerdir. 3 madde «ırk ayırımını, fark gözetmeyi bertaraf etmeye, ve sömürgeciliğin her şeklini ortadan kaldırmaya gayret etmek», 5. madde ise «kutsal yerlerin korunması için sarfedilen gayretleri ve Filistin halkının mücadelesi için yapılan desteği koordine etmek ve haklarını tekrar kazanmaları ve topraklarını kurtarmak için Filistin halkına yardım etmek» amaçlarını açıklamaktadır.

Hiç şüphesiz konferansı oluşturan, yönlendiren ve yönlendirecek olan «iç çekirdek», Filistin halkına ve Arap devletlerine karşı yönelmiş siyonist İsrail politikası ve onunla ittifak halindeki emperyalist ülkelerin tehditleri ile karşı karşıya olan Filistin halkı ve Arap devletleridir.

Petrolün stratejik bir hammadde ve önemli bir döviz kaynağı olmasının sağladığı olanaklar Arap ülkelerinin elindeki başlıca maddi güçtür. Türk burjuvazisi bu güce iki biçimde yaklaşmaktadır. Birincisi kısa vadelidir. Ucuz petrol elde etmek ve döviz bulmak. MC bu kısa vadeli ve ivedi çözüm bekleyen sorunlarda başarısızdır. Başarılı olması için de bir neden yoktur.

Burjuvazinin uzun vadeli hesabı ise pazar sorunudur. Zenginleşen Arap ülkeleri geniş bir pazardır. Ve burjuvazi uzun vadeli sorunların çözümü için bu pazara mümkün olan en büyük ölçüde girmek istiyor. Konferansta teklif edilen ve şimdilik kaydıyla geri çevrilen «Türkiye'de bir istatistik merkezi kurulması» teklifi bu amaca yöneliktir.

Kısa bir zaman önce yapılan bir **TÜSİAD** (Sanayi ve İşadamları Derneği) toplantısında büyük tekellerin sözcüleri aynı arzuyu defalarca dile getirmişlerdir. Arap pazarı, bu pazarın gereksinmeleri ve Türkiye sanayinin bu pazara satabileceği ürünlerin tesbiti vb. uzun uzun tartışılmış, aylar sonra işte bu konferansa «istatistik enstitüsü kurulması» biçiminde ortaya sürülmüştür. Herhalde bu teknik nitelikteki (!) teklif üzerine girişimler ve pazarlıklar devam edecektir.

Konferansı oluşturan ülkelerin ortak ve temel özellikleri emperyalizme bağımlı yada onun askeri ve siyasi tehdidi altındaki geri ülkeler oluşlarıdır. Türkiye de bu kategoridedir. Türkiye anti - emperyalist bir dış politika izleyebildiği oranda bu ülkelere yaklaşarak iyi ilişkiler kurabilecektir. Oysa MC öteden beri kendini «batılı» sayan bir anlayışın temsilcisi olarak bu ortak özelliği bir kenara itip «din kardeşliği» sloganı ile ilişkilerini geliştirmek istemektedir. Ne var ki bu ülkeler, çok kısa bir süre önce ABD ile imzalanan ikili anlaşmaları, Türkiye'nin NATO üyesi olduğunu ve emperyalizmin güdümündeki dış politikasını «din kardeşliği» adına görmezden gelmeye «niyetli» değildir. Başarısızlığın temel nedeni budur. MC nin bu politikasını terk etmesi elbette söz konusu değildir. Bu yüzden başarısızlığa mahkumdur. Mevcut durumu bile koruyamamaktadır. Irak'a yapılan ziyaret ve sonuçları bunun yeni bir örneğidir.

Petrol zengini arap ülkeleri için konferans yasasının 2. maddesindeki «iktisadi, sosyal, kültürel ... sahalarda üye devletler arasındaki işbirliğini kuvvetlendirmek» ise şimdilik Arap ülkelerinin kendi aralarında yardımlaşmalarından öte bir anlam taşımamaktadır. Bugün ellerinde biriken dövizlerle büyük uluslararası tekellerin ortağı olmak onlara daha rizikosuz gelmektedir. Büyük bir bölümünün sosyalist ülkelerle ilişkileri ise ortadadır. «Yüce duygular ve yüce ideoloji» bu konuda hiç bir etkinlik şansına sahip değildir.

Türkiye ve İran gibi birkaçı dışındaki konferansa üye ülkeler öncelikle konferans yasasının 4. maddesindeki «barış ve güvenlik», 6. maddesindeki «bağımsızlık ve milli hakları korumak» konularında titiz ve tavizsizdir. Tüm ekonomik ve siyasi tercihleri bu temele dayalıdır.

İyi ev sahipliği gösterileri, toplu namazlar, Anayasanın laiklik ilkesinin rafa kaldırılması belki Suudi Arabistan Kralı gibi bazılarını memnun eder ama, Türkiye ile yakın iktisadi ve siyasi işbirliğine yanaşmaları için bir etken olamaz. Olmamıştır da.

MC gidecektir, gitmek zorunda bırakılacaktır. Bundan böyle uyanan kitleleri ve onların demokratik istemlerini, «yüce duygular ve yüce ideoloji» ile durdurmak mümkün değildir. Anayasa ihlallerine rağmen, finansman zorlukları giderilemiyecek, pazar sorunu çözülemiyecektir.

partili çark başak'ın en iyi muhabiri, en iyi dağıtımcısı ve en iyi okuyucusudur.

ÇARK BAŞAK ● **Türkiye İşçi Partisi Merkez Yayın organı** ● Sahibi : Türkiye İşçi Partisi adına **Behice BORAN** ● Sorumlu yazı işleri müdürü : **Nurdan ORPEN** ● 15 günde bir yayınlanır ● Yönetim yeri : TİP Genel Merkezi, Nur'u Ziya Sok. 17/5 Tünel - İSTANBUL Tel: 45 92 01 ● Abone: 24 sayı için 35.— TL. Yurtdışı: 70.— TL. ● Dizgi-Tertip : **Başaran Matbaası** ● Baskı : **Ufuk Matbaası** — Tel : 26 43 90